KU LEUVEN

European Survey on Language Competences in Vlaanderen

Studienamiddag 21 november 2012

Verwelkoming

Mevrouw Micheline Scheys,
Secretaris-Generaal van het
departement Onderwijs & Vorming

KU LEUVEN

Programma

14u	Verwelkoming
14u15	Hoofdresultaten van het onderzoek
14u30	Stemmen over het onderzoek
16u50	Slotwoord
17u	Receptie

KU LEUVEN

Onderzoeksteam

Hoofdpromotor: Rianne Janssen

Co-promotoren: Piet Desmet, Sarah Gielen, Liesbet Heyvaert, Peter Lauwers, Ilse Magnus

Medewerkers:
Coördinatie: Karolien Declercq, Katrijn Denies
Organisatie: Sabine Beringhs, Evelyn Goffin
Data-analyse: Thomas Arkens, Ewa Mularczyk

KU LEUVEN

Deel 1

Hoofdresultaten onderzoek

Deel 1

Hoofdresultaten onderzoek:

- Toelichting bij het onderzoek
- Behaalde ERK-resultaten

KU LEUVEN

Waarom? - Situering en doelstelling

- Europa: Aanleren van vreemde talen
- Europese Commissie: **E**uropean **S**urvey on **L**anguage **C**ompetences (ESLC)
- Onderzoek naar beheersing van vreemde talen in secundair onderwijs
  - Lezen, luisteren en schrijven
  - Engels, Frans, Duits, Spaans, Italiaans
  - Elk land toetst de twee meest onderwezen vreemde talen van deze vijf talen

    → Vlaanderen: Frans en Engels

Waar? - Deelnemende landen

Deelnemende landen/regio's
Bulgarije
Duitstalige Gemeenschap (BE)
Engeland
Estland
Frankrijk
Franse Gemeenschap (BE)
Griekenland
Kroatië
Malta
Nederland
Polen
Portugal
Slovenië
Spanje
Vlaamse Gemeenschap (BE)
Zweden

14 landen
→ 16 regio's

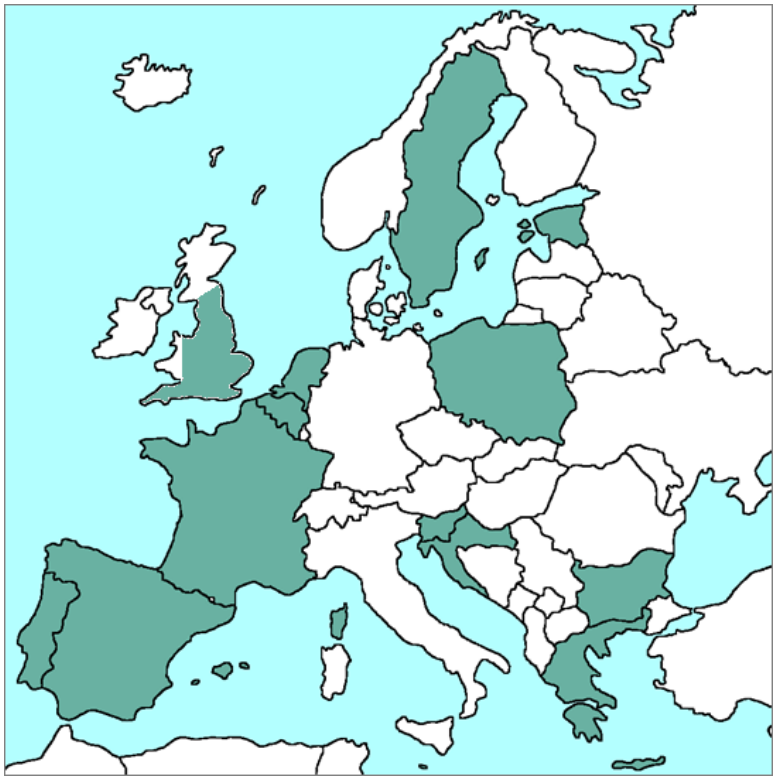

KU LEUVEN

Wie? - Deelnemende leerlingen

- Europa: 53 000 leerlingen
- Vlaanderen:
  - Frans in het tweede jaar so:
    1880 leerlingen in 80 scholen
  - Engels in het vierde jaar so:
    1776 leerlingen in 81 scholen

KU LEUVEN

Wat? - Toetsdesign

- Basis: het Europees Referentiekader voor de Talen (ERK)

KU LEUVEN

Wat? - ERK

Kan **vertrouwde dagelijkse uitdrukkingen en basiszinnen**, gericht op de bevrediging van **concrete behoeften**, begrijpen en gebruiken. Kan zichzelf aan anderen voorstellen en kan vragen stellen en beantwoorden over persoonlijke gegevens zoals waar hij/zij woont, wie hij/zij kent en dingen die hij/zij bezit. Kan op een **simpele wijze** reageren, aangenomen dat de andere persoon langzaam en duidelijk praat en bereid is te helpen.

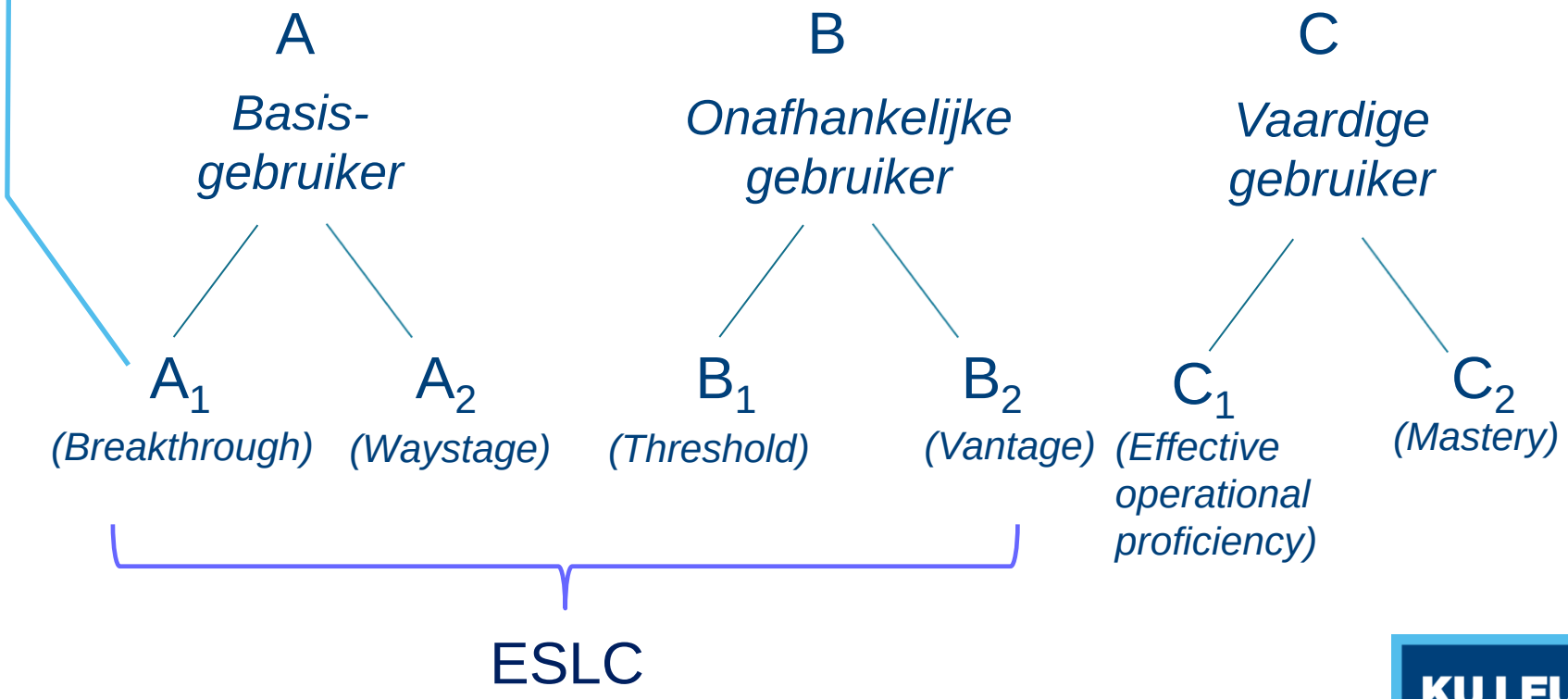

Wat? - Toetsdesign

- Basis: het Europees Referentiekader voor de Talen (ERK)
  - Ontwikkeling toetsitems
    - → Vergelijkbaarheid van de toetsen in de verschillende talen
  - Classificatie van deelnemende leerlingen
    - → Op basis van de toetsscore per vaardigheid toewijzen aan een niveau van ‘pre-A1’ tot ‘B2 of meer’

Wat? - Toetsdesign

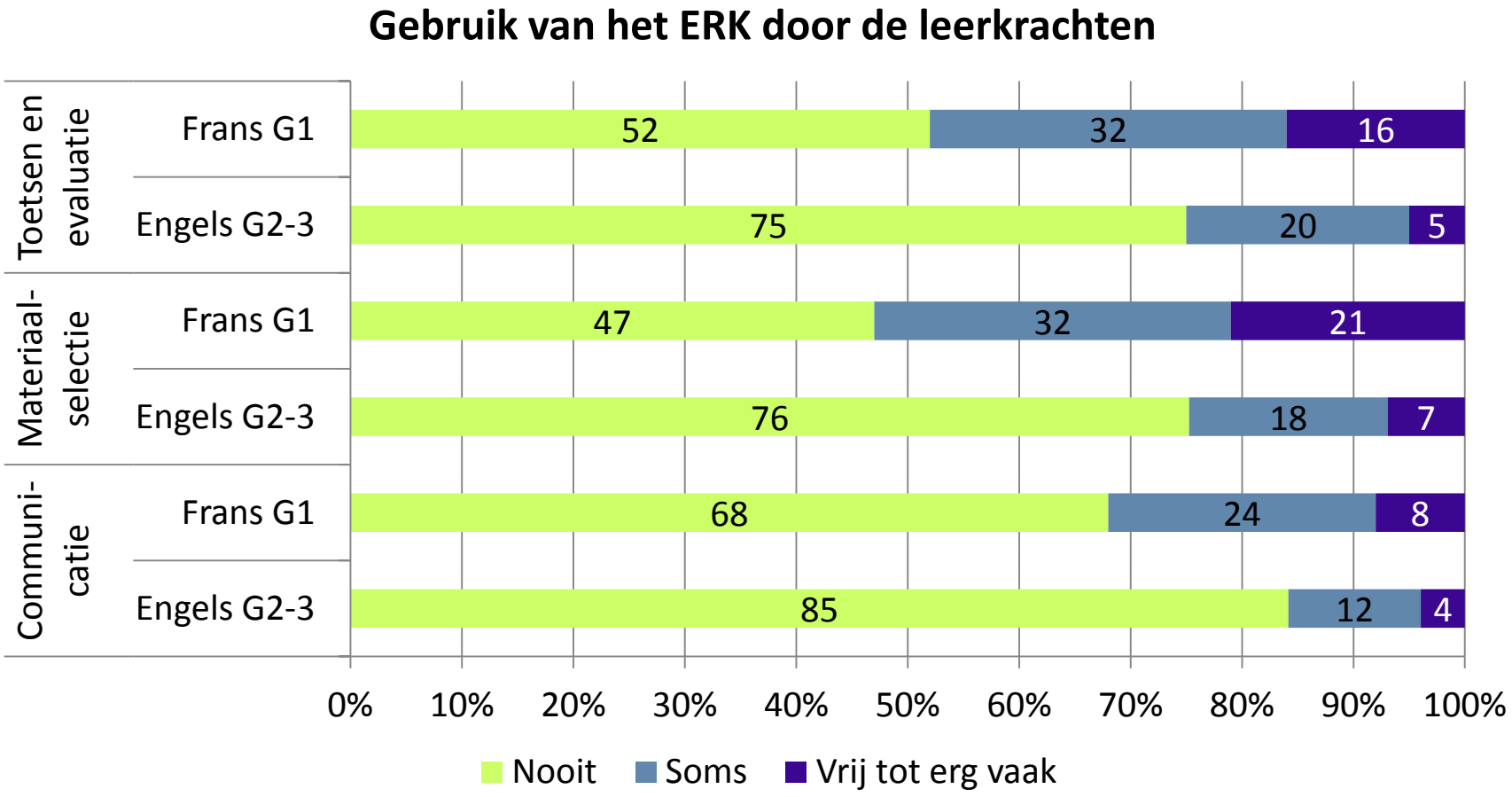

Hoe? - Toetsinstrumentarium

- Deels adaptieve procedure
  - O.b.v. ‘can-do statements’ verdeling over drie verschillende moeilijkheidsgraden
- Toetsmodus in Vlaanderen
  - Schrijven: papier
  - Luisteren en lezen: computer
- Achtergrondinformatie via vragenlijsten voor leerlingen, leerkrachten en directie

Hoe? - Toetsinstrumentarium

- Schrijftoetsen:
  - Elke leerling kreeg 2 of 3 taken
  - Voorbeeldtaak op niveau A2:

EN – New hobby	**FR – Nouveau passe-temps préféré**
You have a new hobby. Write an email to an English friend about your hobby. Say: • what your new hobby is • when you started it • why you like it so much Write 25-35 words.	Tu as commencé une nouvelle activité. Tu écris un email à un ami français et tu lui dis : • quelle est ta nouvelle activité • quand tu as commencé cette activité • pourquoi tu aimes cette activité Tu écris 25-35 mots.

Hoe? - Toetsinstrumentarium

EN – Behaalt A2 nog niet	FR – Behaalt A2 nog niet
Halo!I have new hobby and this is listen to the music. For this hobby I started when I will 13 years old. This hobby I like so much, because I like music and I like sing.	Salut me ami. Je as commencé une nouvelle activité, est football. Je commencé cette activité en septembre. Je adore fait cette activité pourque je adore sport. Adeus mi ami.
EN – Behaalt A2	**FR – Behaalt A2**
Dear Lynda, How are you? I want to tell you something. I have a new hobby, my new hobby is playing playstation. I started a month ago. I like it because you have different games for it and, it is just so much fun. You have to come and play with me sometime. Lots of love, Maria	Salut ! J'ai commencé une nouvelle activité ! J'ai réalisée une activité de la lecture en semaine passé et j'aime parce que je peux étudier les langues. Bisous !

Hoe? - Toetsinstrumentarium

- Leestoetsen
  - Elke leerling kreeg twee tot vier taken
  - Telkens een tekstfragment, losse zinnen of losse woorden gevolgd door een reeks vragen
    - Meerkeuzevragen
    - Vink de passende afbeelding of het passende stukje tekst aan
    - Vul de gatentekst aan door de zin naar de juiste plaats te slepen

Hoe? - Toetsinstrumentarium

- Luistertoetsen
  - Elke leerling kreeg vier of vijf taken
  - Vooraf tijd om de vragen door te nemen & nadien tijd om de antwoorden na te kijken
  - Tekstfragmenten zonder video-ondersteuning, twee maal te beluisteren, geen door- of terugspoeloptie
  - Eén geluidsfragment met een reeks vragen, of verschillende korte fragmenten met elk één vraag
    - Meerkeuzevragen
    - Juist-foutvragen
    - Vink de passende afbeelding of het passende stukje tekst aan

Deel 1

Hoofdresultaten onderzoek:

- Toelichting bij het onderzoek
- **Behaalde ERK-resultaten**

KU LEUVEN

ERK-resultaten Vlaanderen: Frans

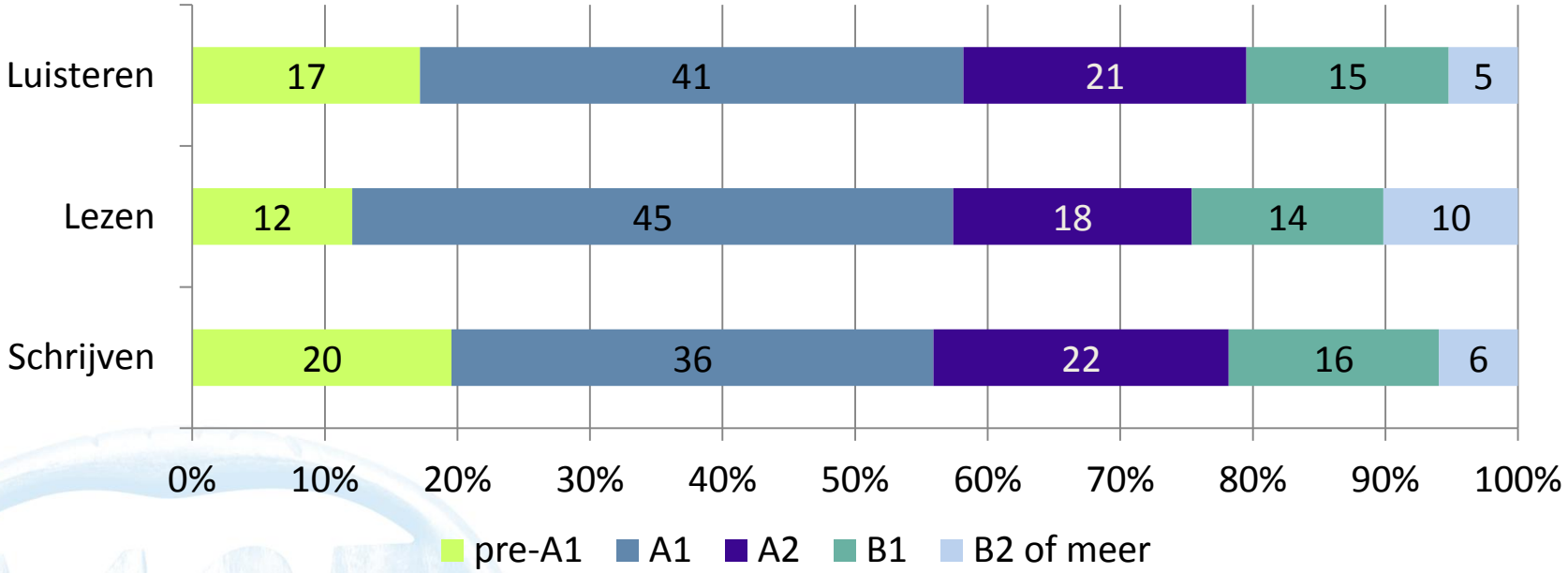

ERK-resultaten Vlaanderen: Engels

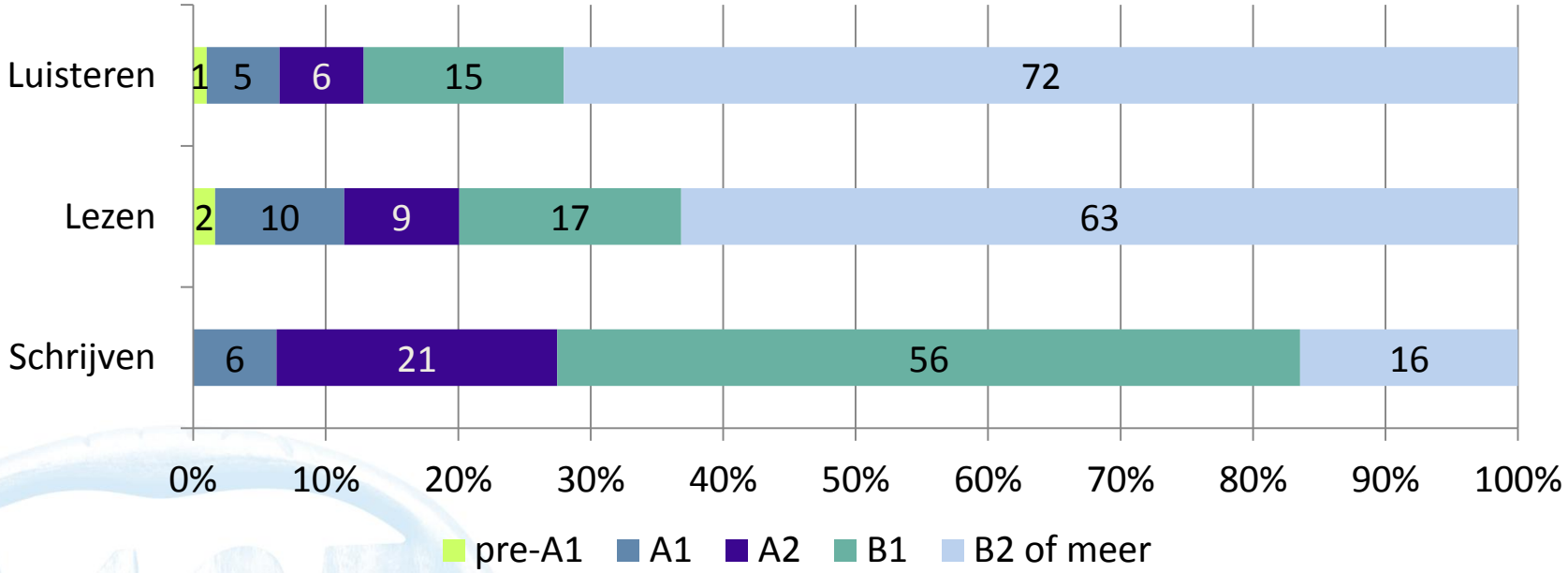

Internationale vergelijking

Land/regio	Taal 1	Leeftijd	Taal 2	Leeftijd
Bulgarije	Engels	16	Duits*	16
Duitstalige G.	Frans	13	Engels	15
Engeland	Frans	15	Duits	15
Estland	Engels	15	Duits*	15
Frankrijk	Engels	14	Spaans	14
Franse G.	Engels*	15	Duits	14
Griekenland	Engels	14	Frans	14
Kroatië	Engels	14	Duits	14
Malta	Engels	15	Italiaans	15
Nederland	Engels	14-15	Duits	14-15
Polen	Engels	15	Duits	15
Portugal	Engels	14	Frans	14
Slovenië	Engels	14	Duits	14
Spanje	Engels	15	Frans	15
Vlaamse G.	Frans	13	Engels	15
Zweden	Engels	15	Spaans	15

KU LEUVEN

Internationale vergelijking

Land/regio	Taal 1	Leeftijd	Taal 2	Leeftijd
Bulgarije	Engels	16	Duits*	16
Duitstalige G.	Frans	13	Engels	15
Engeland	Frans	15	Duits	15
Estland	Engels	15	Duits*	15
Frankrijk	Engels	14	Spaans	14
Franse G.	Engels*	15	Duits	14
Griekenland	Engels	14	Frans	14
Kroatië	Engels	14	Duits	14
Malta	Engels	15	Italiaans	15
Nederland	Engels	14-15	Duits	14-15
Polen	Engels	15	Duits	15
Portugal	Engels	14	Frans	14
Slovenië	Engels	14	Duits	14
Spanje	Engels	15	Frans	15
Vlaamse G.	Frans	13	Engels	15
Zweden	Engels	15	Spaans	15

KU LEUVEN

Internationale vergelijking

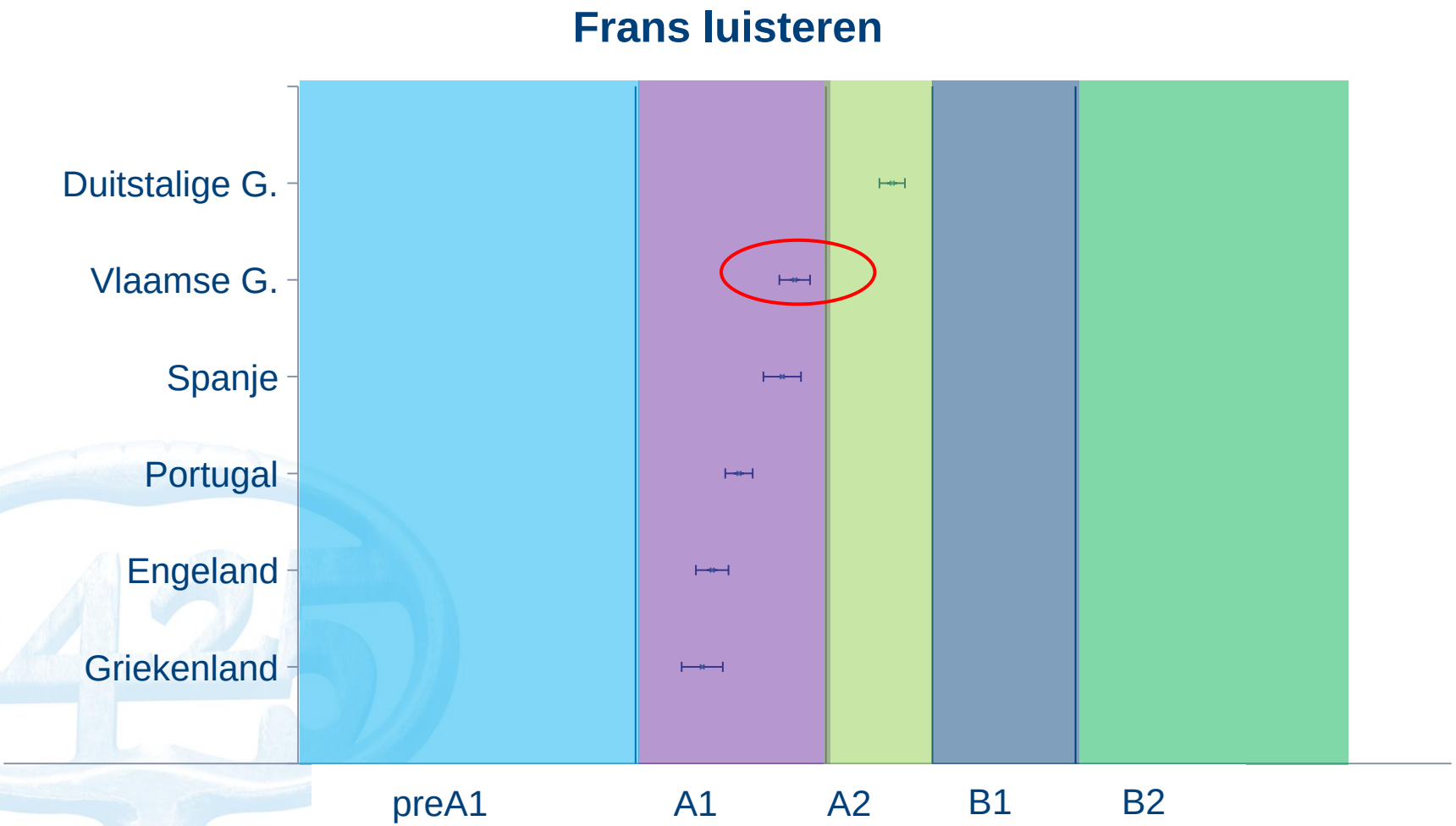

Internationale vergelijking

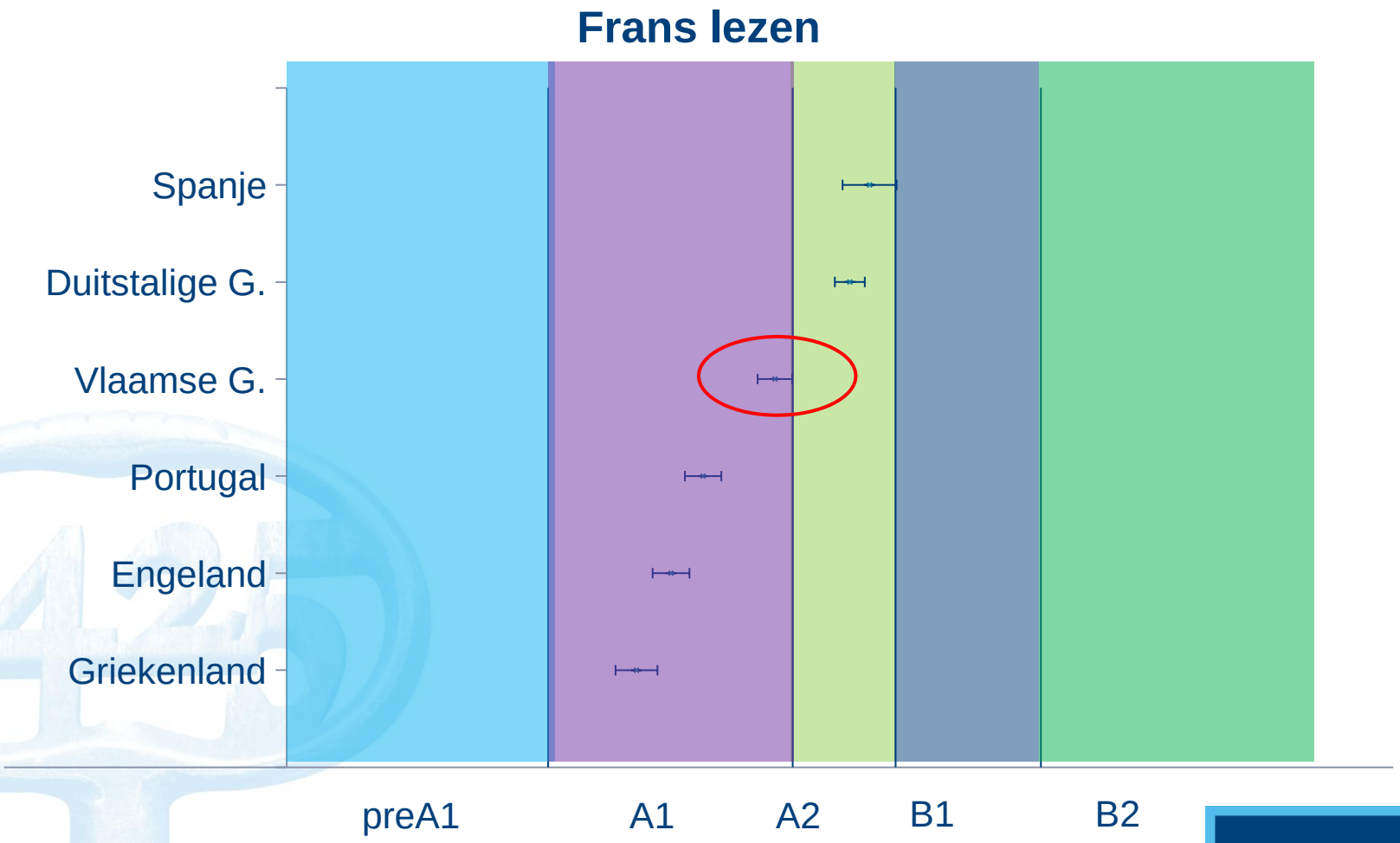

KU LEUVEN

Internationale vergelijking

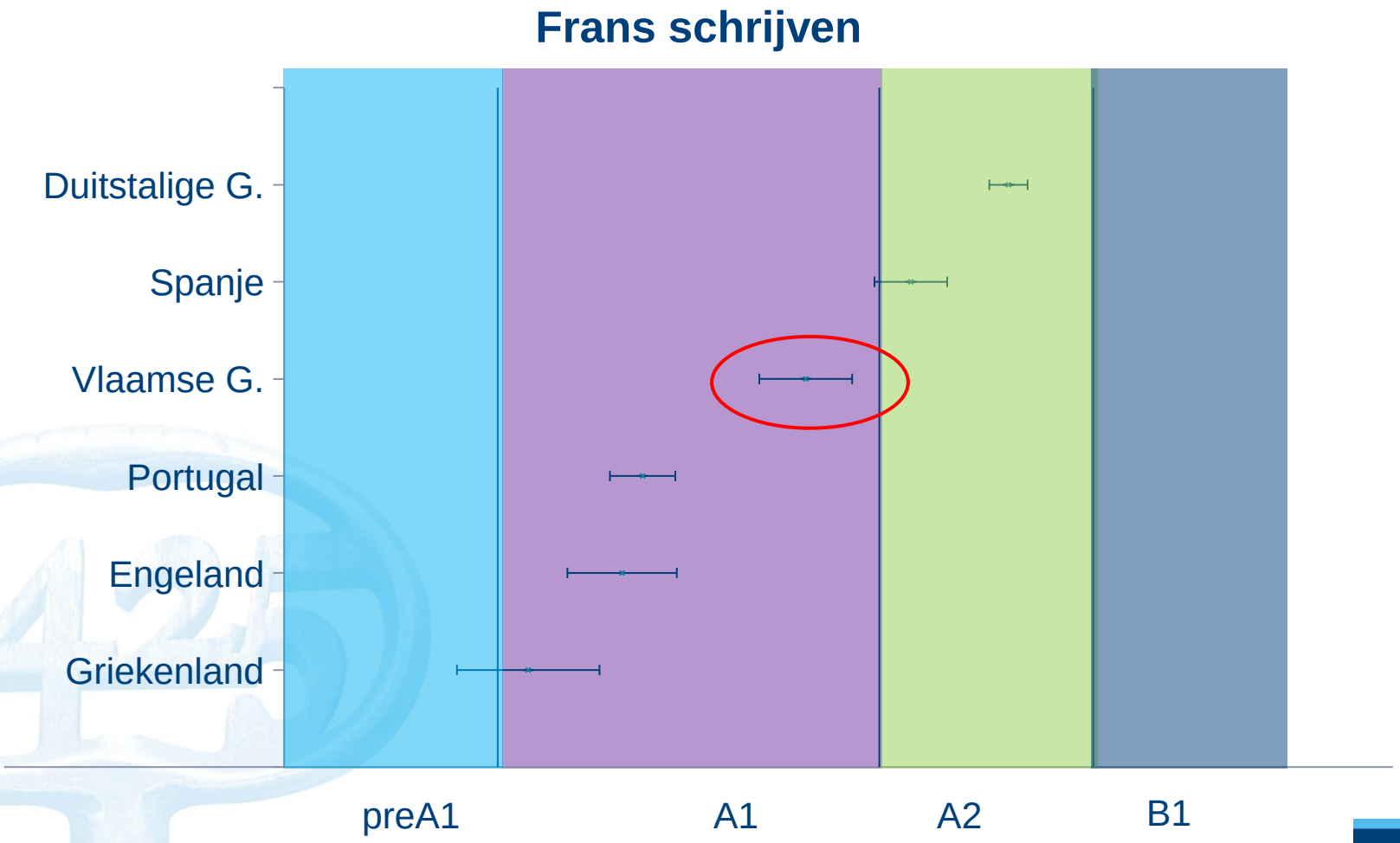

Internationale vergelijking: Engels

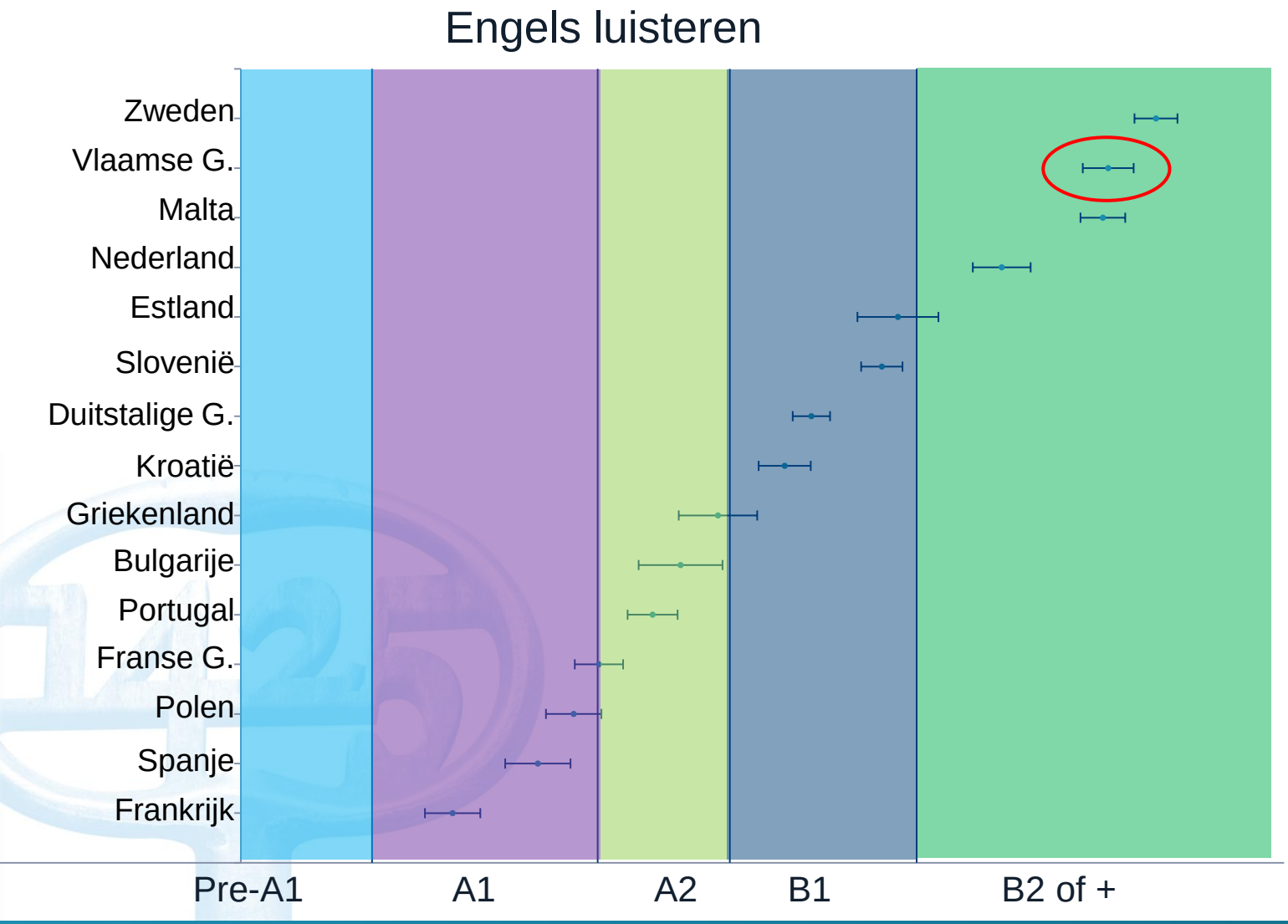

KU LEUVEN

Internationale vergelijking

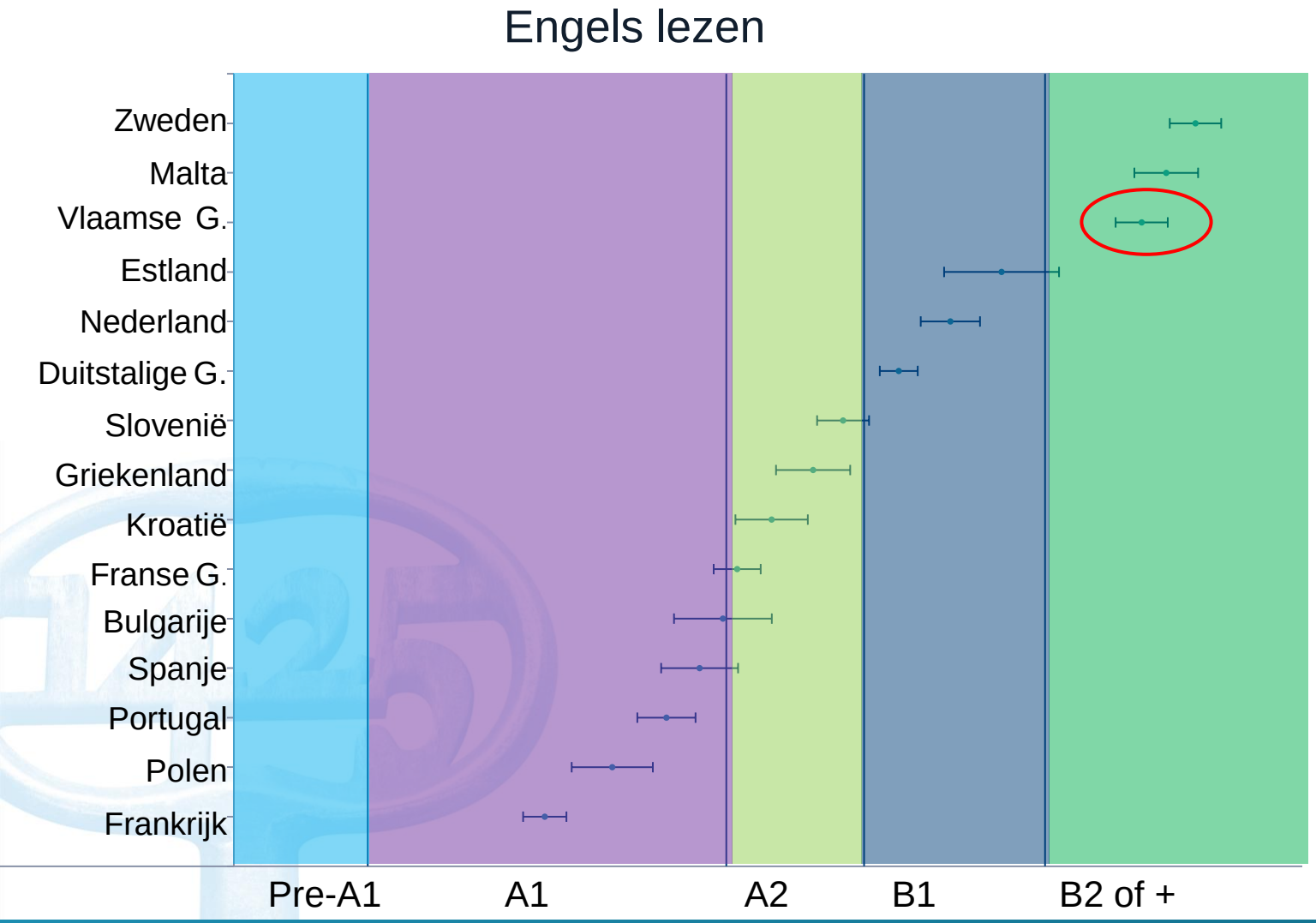

Internationale vergelijking

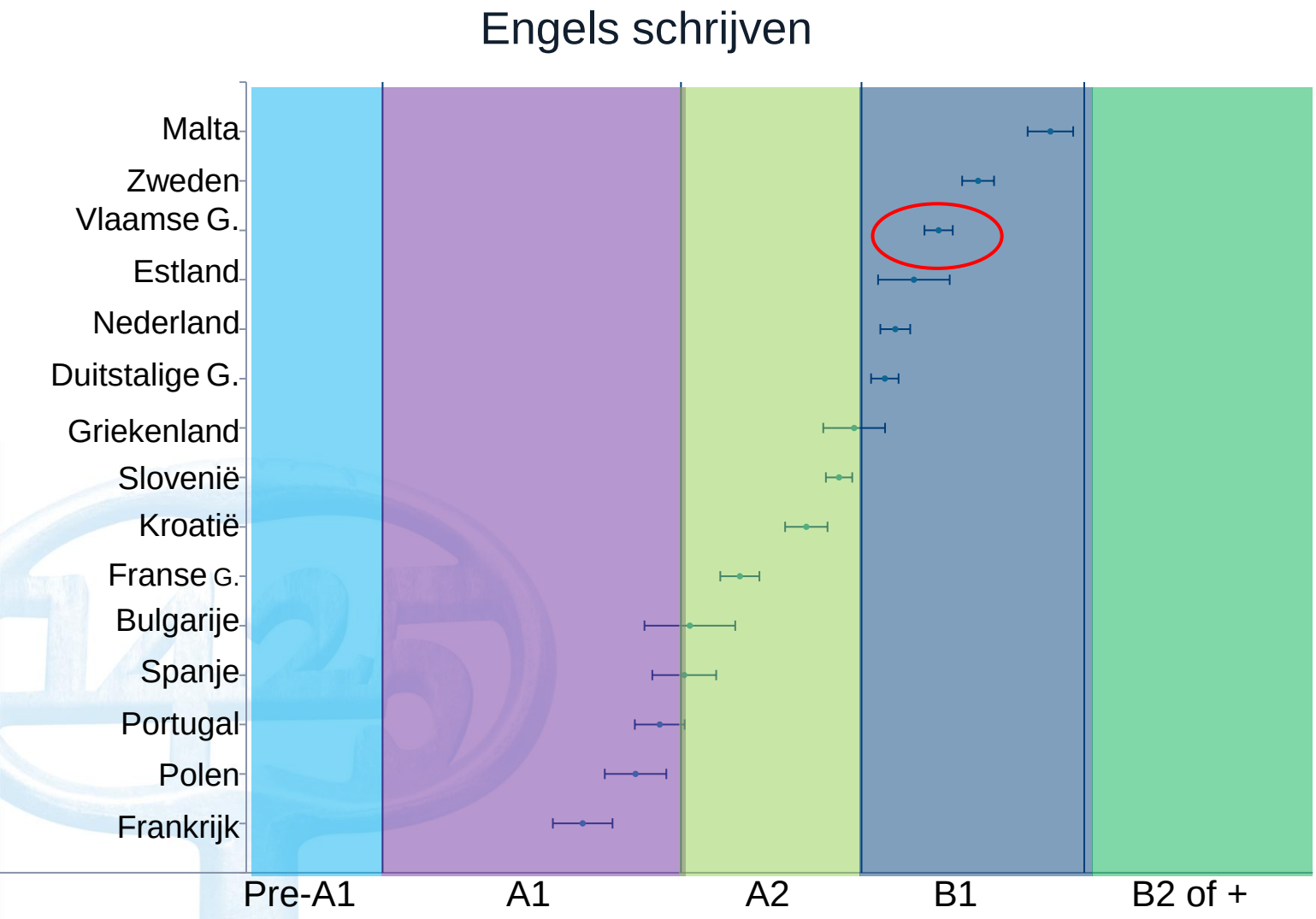

Internationale vergelijking: Besluit

- Frans
  - in de middenmoot
  - met jongere leerlingen
  - maar voor onze eerste vreemde taal

- Engels
  - aan de top
  - ondanks de status als tweede vreemde taal

Deel 2

Stemmen over de resultaten

KU LEUVEN

Stemmen

- 7 stellingen met de mogelijkheid om te stemmen
  - Gaat u (eerder) akkoord? Kies ‘A’
  - Gaat u (eerder) niet akkoord? Kies ‘B’
- Stem steeds voordat de klok rechtsboven afloopt
- We rapporteren over een groep ‘Engels’ en een groep ‘Frans’

KU LEUVEN

Stelling 1

De leeftijd waarop leerlingen in het Vlaamse onderwijs vreemde talen beginnen te leren, moet dringend omlaag.

KU LEUVEN

Start vreemdetalenonderwijs per land of regio

Land/regio	Kleuter			Lager						Secundair	
	1e	2e	3e	1e	2e	3e	4e	5e	6e	1e	2e
Bulgarije					■						
Duitstalige G.	■										
Engeland										■	
Estland				■							
Frankrijk					■						
Franse G.								■			
Griekenland						■					
Kroatië				■							
Malta				■							
Nederland								■			
Polen				■							
Portugal				■							
Slovenië							■				
Spanje	■										
Vlaamse G.											
Zweden							■				

Samenhang tussen startleeftijd en resultaten

- Vroeger of later gestart zijn met taallessen Frans of Engels lijkt in Vlaanderen nauwelijks een verschil te maken.
  - Start Frans na 5e jaar lager: luisteren lagere score
  - Start Engels na 2e jaar secundair: schrijven lagere score
  - Verder geen samenhang
- Let wel:
  - Binnen Vlaanderen weinig variatie in startleeftijden
    - Frans standaard in vijfde leerjaar (regio Brussel: derde leerjaar)
    - Engels standaard in eerste (GO!) of tweede jaar secundair

KU LEUVEN

Expertbijdrage

Professor dr. Robert DeKeyser,
University of Maryland

KU LEUVEN

Stelling 2

Scholen maken het verschil in de vreemdetaalvaardigheid van leerlingen.

Scholen maken het verschil in de vreemdetaalvaardigheid van leerlingen

- Kijken naar verschillen tussen scholen

- Rekening houdend met
  - Bepaalde schoolkenmerken
  - Verschillen in leerlingenpubliek

KU LEUVEN

Resultaten Frans: Luisteren

Ruwe resultaten

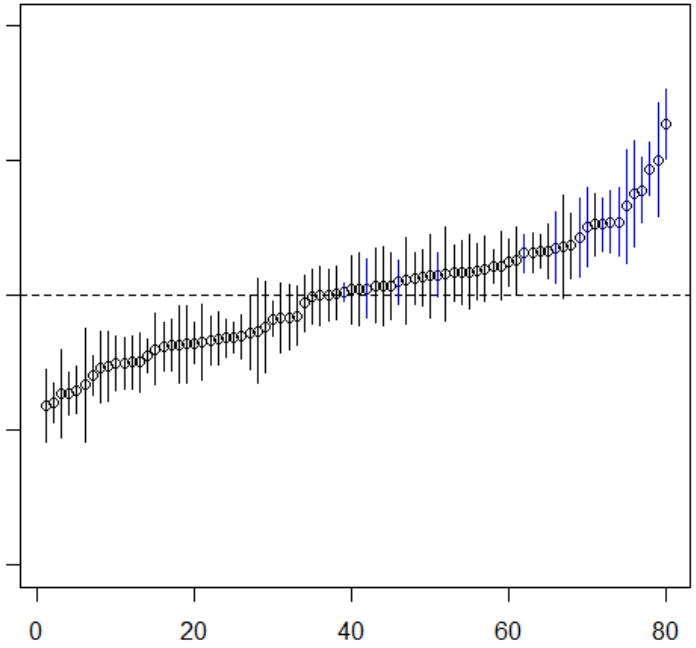

35%

26%

KU LEUVEN

Variabelen waarvoor gecontroleerd wordt

Schoolkenmerken	Leerlingkenmerken
Net	Geslacht
Type/Onderwijsaanbod	Basisoptie
Schoolgrootte	Schoolse achterstand
Verstedelijkingsgraad	Origine
Locatie (regio Brussel of niet)	Thuistaal
Onderwijskansarmoede leerlingen	Aantal boeken thuis
	Verkrijgen van een schooltoelage
	Diploma ouders
	Tewerkstellingssituatie ouders
	Beroep ouders

Effect van controlevariabelen: school

	Frans			Engels		
	Lui	**Le**	**Schr**	**Lui**	**Le**	**Schr**
Verstedelijking schoolomgeving (⇔ landelijk)	+					+
School in regio Brussel (⇔ rest Vlaanderen)	+	+	+	-		
Officiële net (⇔ vrij onderwijs)			-			
Hogere gemiddelde OKI-score		-	-			-

Effect van controlevariabelen: leerling (1)

	Frans			Engels		
	Lui	Le	Schr	Lui	Le	Schr
Geslacht: vrouw			+			
Schoolse achterstand: 1 jaar (⇔ geen)					+	
Meer dan 200 boeken thuis (⇔ < 10 boeken)				+	+	+
Eigen thuistaal leerling (⇔ Nederlands)						
Toetstaal	+	+	+	+		
Nederlands + toetstaal	+	+	+		+	+
Andere				-		-
Nederlands + andere						
Toetstaal + andere	+	+	+			

KU LEUVEN

Effect van controlevariabelen: leerling (2)

	Frans			Engels		
	Lui	**Le**	**Schr**	**Lui**	**Le**	**Schr**
Optiegroep (⇔ Moderne Wetenschappen)						
Klassieke talen	+	+	+			
Technische opties	-	-	-			
B-stroom	-	-	-			
Optiegroep (⇔ Handel tso)						
Klassieke talen aso				+	+	+
Wetenschappen aso				+	+	+
Economie aso				+	+	+
Humane wetenschappen aso				+	+	+
Handel bso				-	-	-

KU LEUVEN

Resultaten Frans: Luisteren

Ruwe resultaten

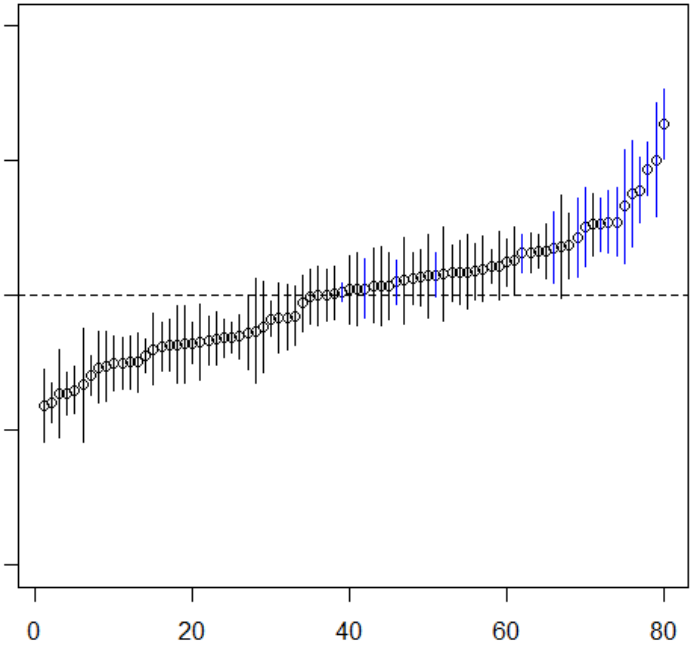

35% 26%

Resultaten na controle

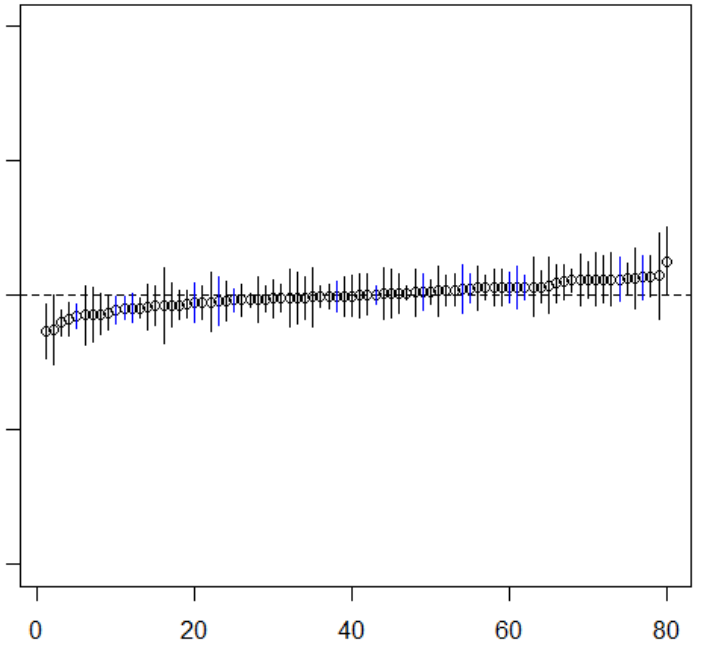

10% 13%

Resultaten Frans: Lezen

Ruwe resultaten

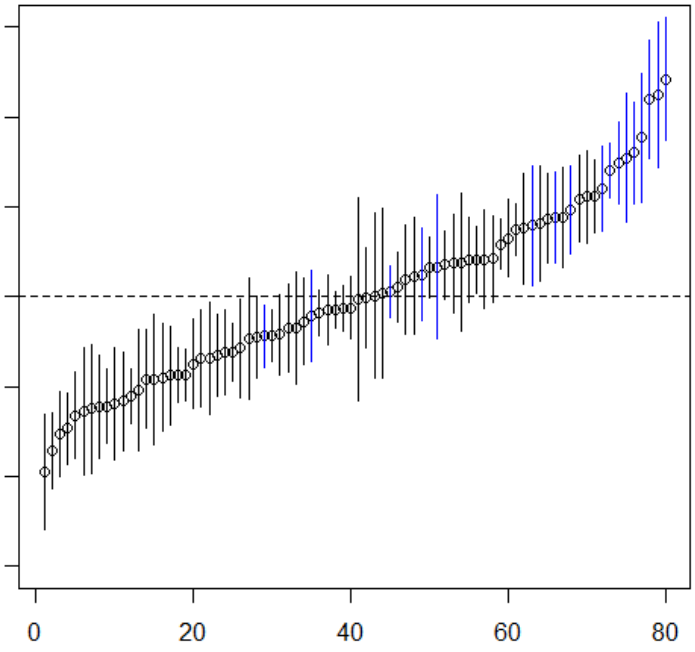

35% 30%

Resultaten na controle

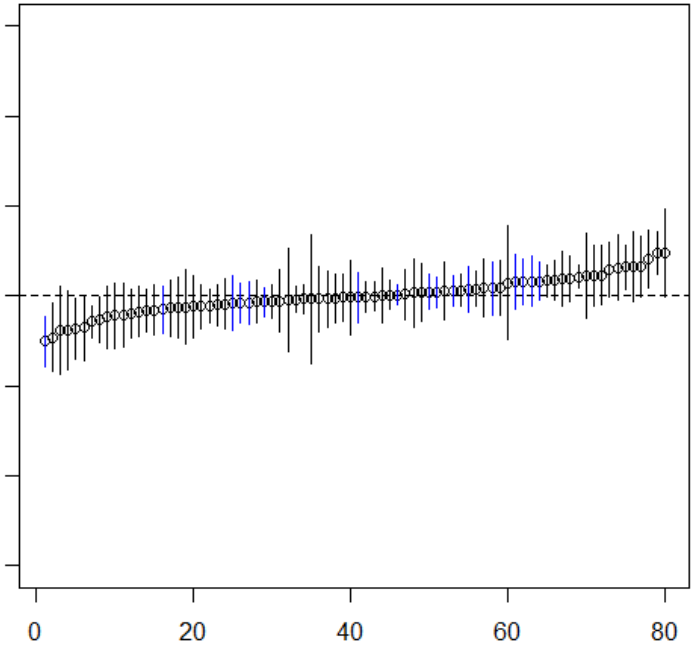

6% 5%

KU LEUVEN

Resultaten Frans: Schrijven

Ruwe resultaten

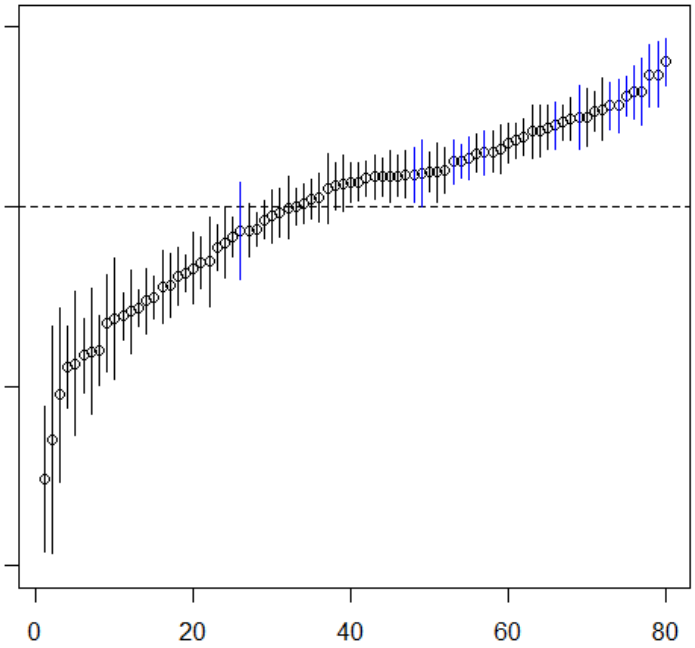

33% 49%

Resultaten na controle

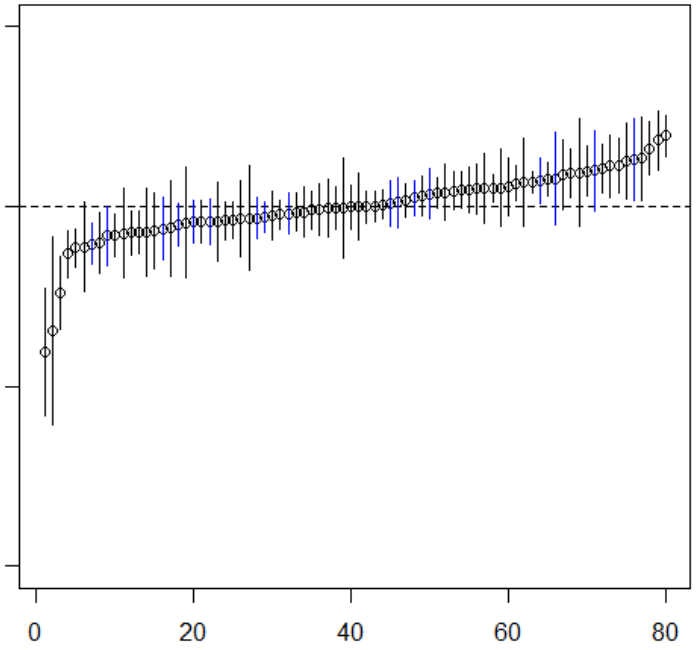

13% 20%

Resultaten Engels: Luisteren

Ruwe resultaten

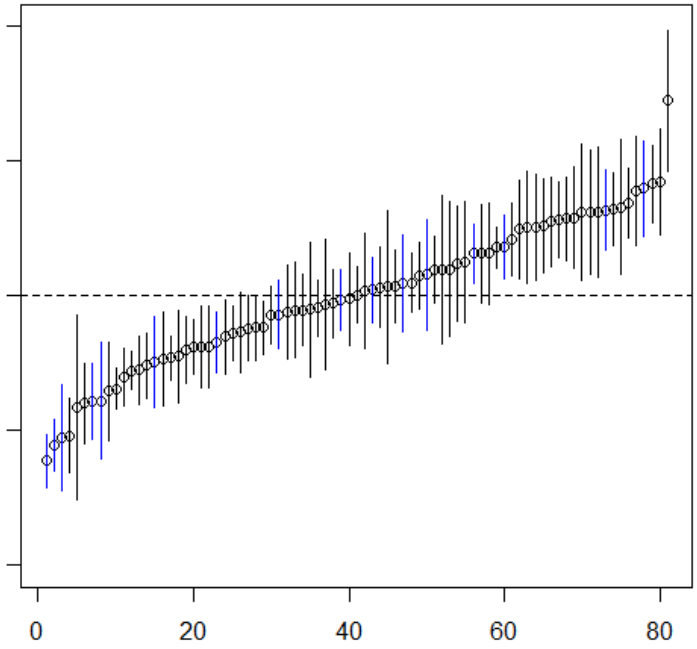

31% 29%

Resultaten na controle

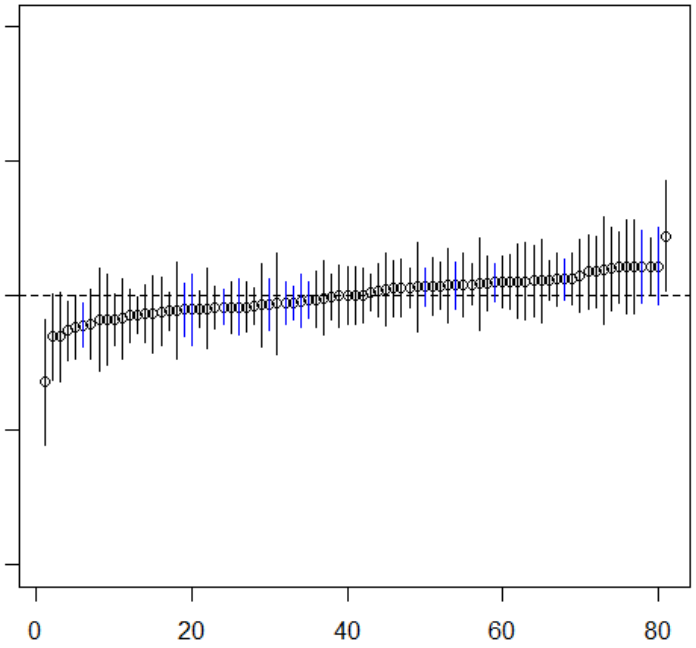

5% 2%

KU LEUVEN

Resultaten Engels: Lezen

Ruwe resultaten

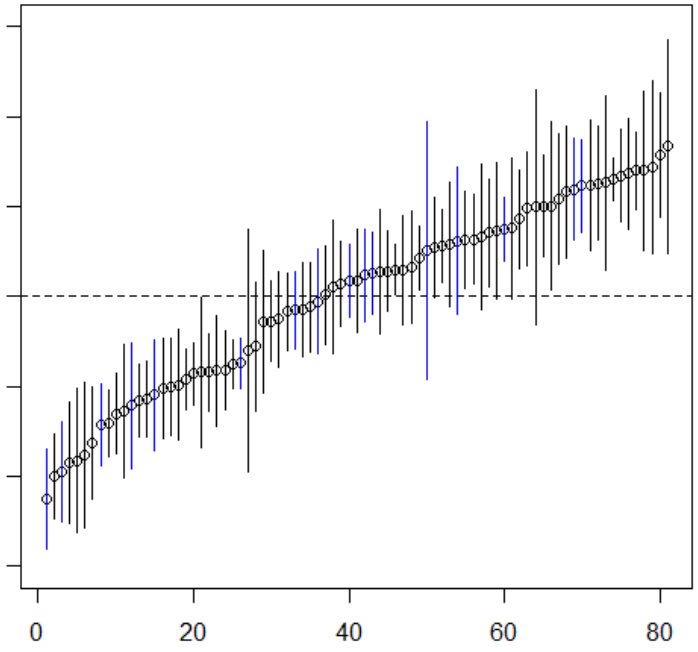

31% 31%

Resultaten na controle

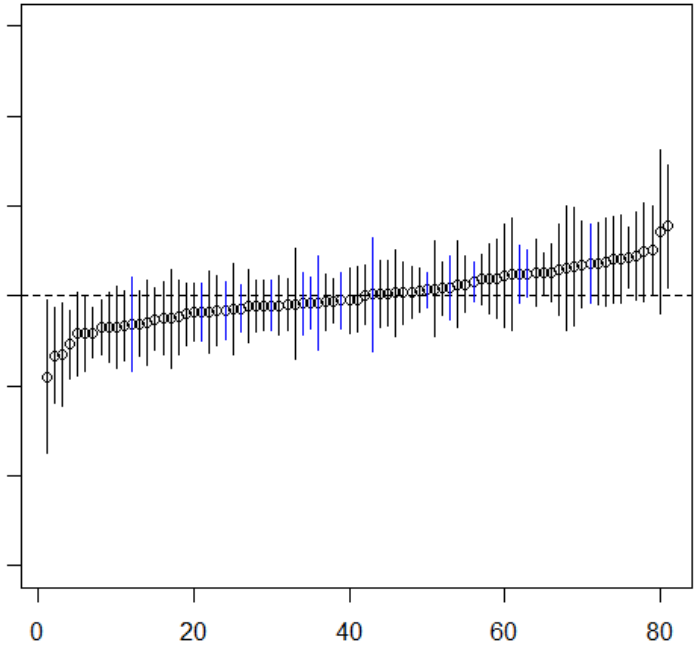

9% 5%

Resultaten Engels: Schrijven

Ruwe resultaten

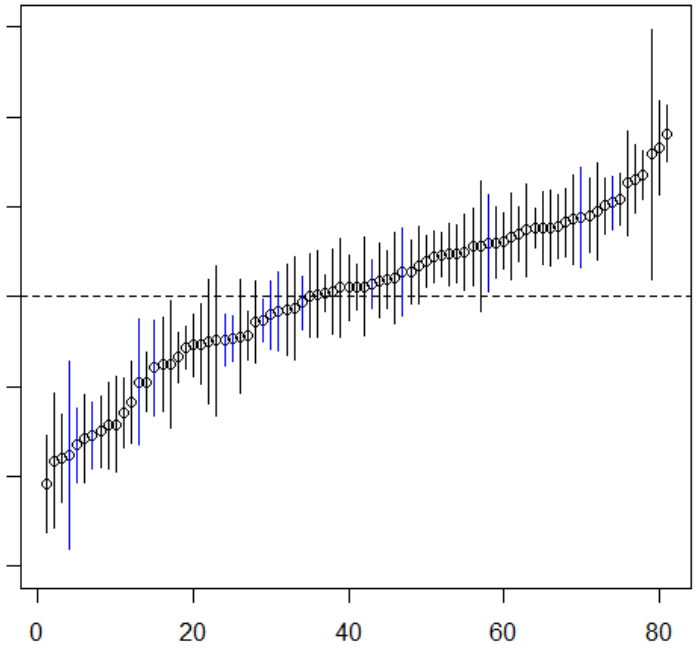

31% 36%

Resultaten na controle

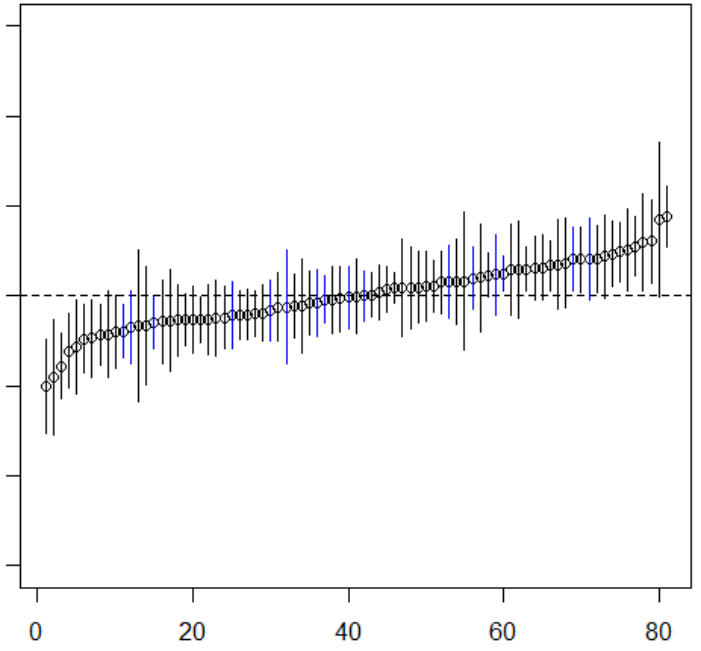

14% 16%

KU LEUVEN

Effect van andere variabelen (selectie)

	Frans			Engels		
	Lui	**Le**	**Schr**	**Lui**	**Le**	**Schr**
Beamer in (bijna) elk klaslokaal (⇔ in sommige)	+					
Taalsoftware ter beschikking (⇔ niet)	+		+			
Voldoende bibliotheekmateriaal, lesmateriaal en audiovisueel materiaal voor lessen			+	+		
Gebruik authentieke leesteksten			+			
Gebruik internet			+			
Gebruik van de toetstaal door leerlingen in de les						+
Leerkrachtperceptie moeilijkheidsgraad ‘luisteren’	+			+		

KU LEUVEN

Expertbijdrage

Mevrouw Marie-Rose Van Nooten,
Onderwijsinspectie

KU LEUVEN

Stelling 3

Als we vooruitgang willen boeken voor Frans, moeten we vooral nadenken over motiverende factoren voor onze leerlingen.

KU LEUVEN

Attitude t.o.v. Frans leren (1)

- Relatief nut van het schoolvak Frans/Engels.

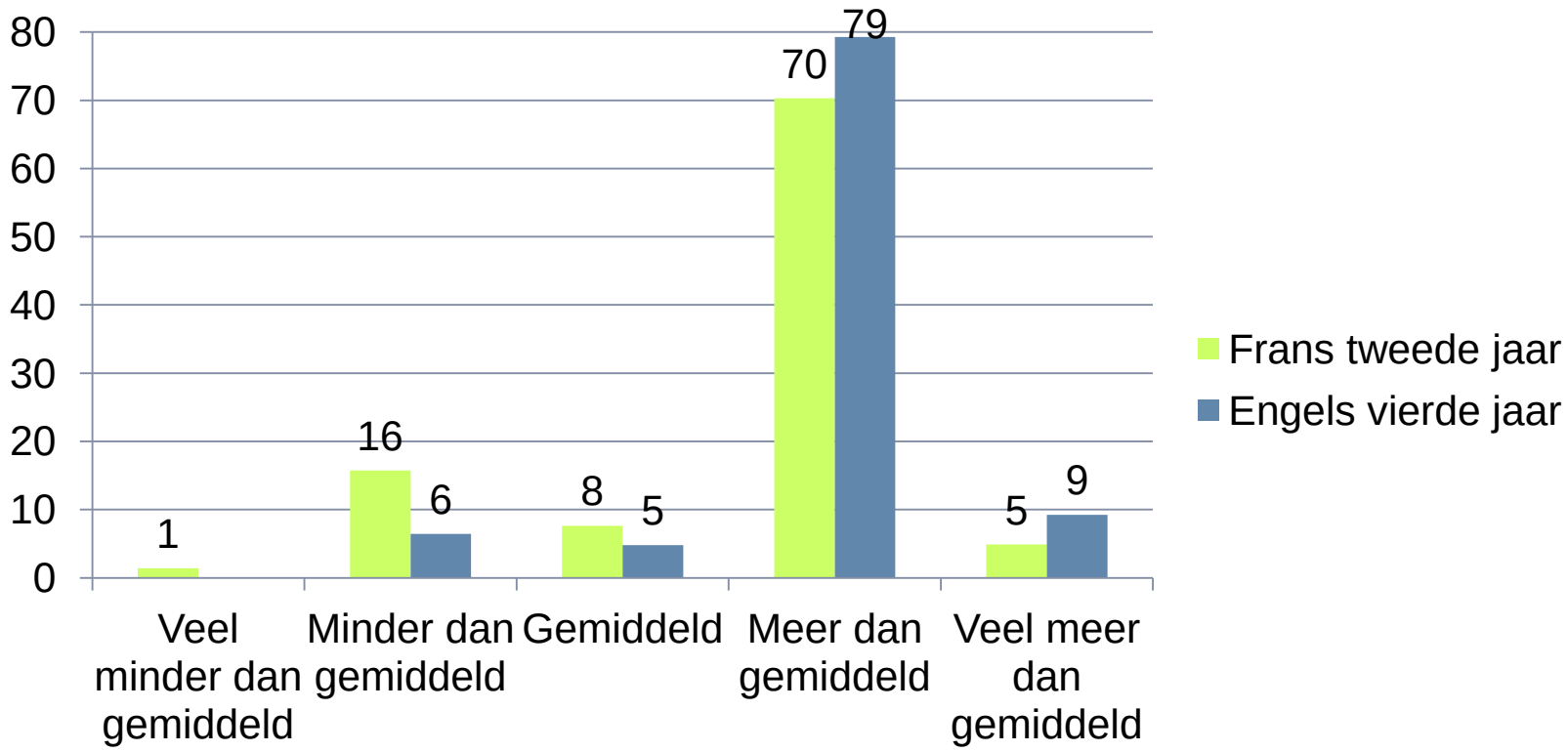

Attitude t.o.v. Frans leren (2)

- Relatief plezier bij het schoolvak Frans/Engels.

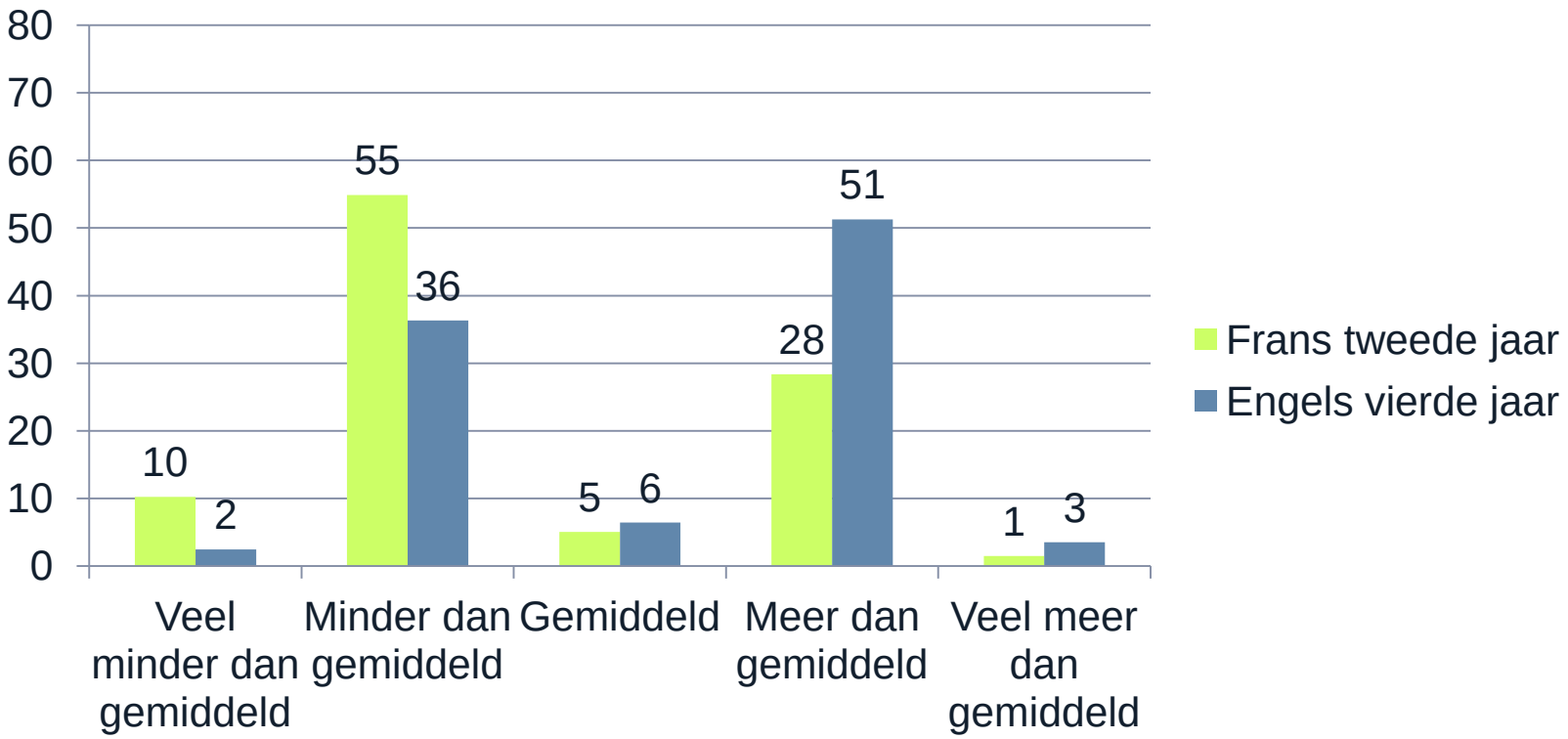

Attitude t.o.v. de Franse taal en cultuur (1)

- Het Frans/Engels is een mooie taal.

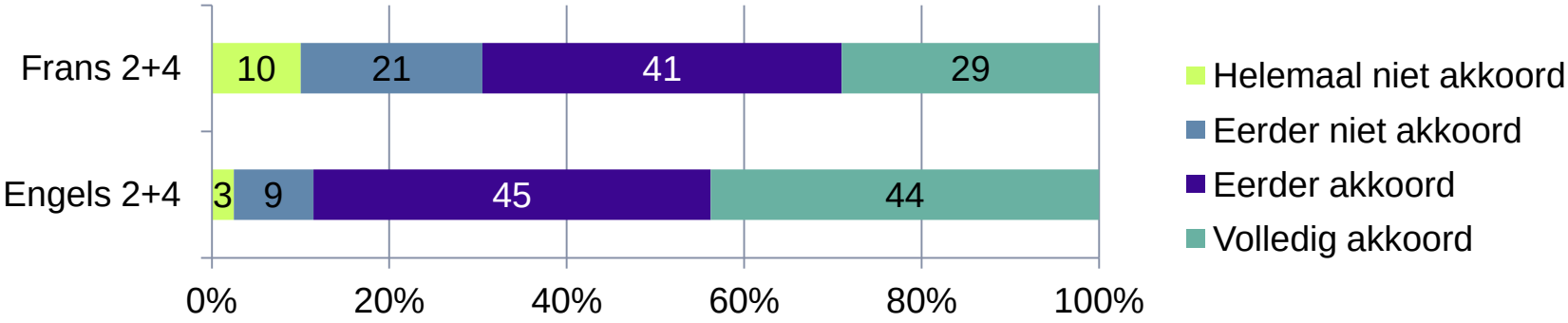

- Ik spreek graag Frans/Engels.

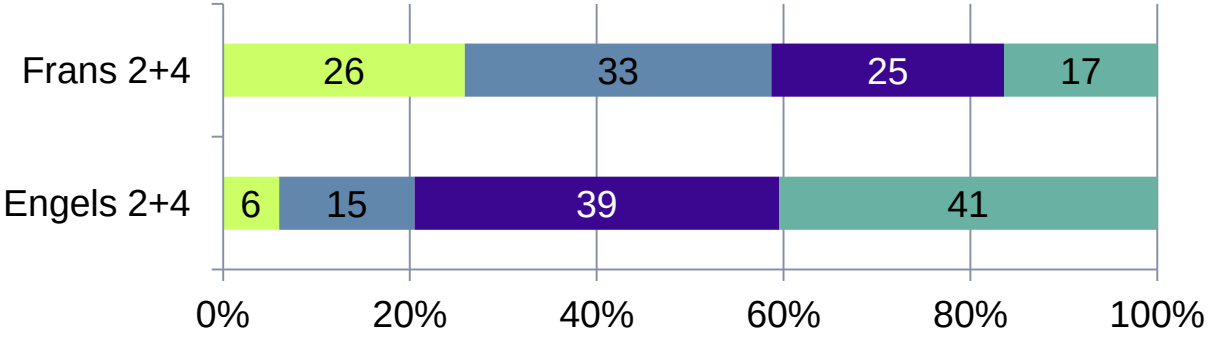

KU LEUVEN

Attitude t.o.v. de Franse taal en cultuur (2)

- Ik hou van Franstalige/Engelstalige films en muziek.

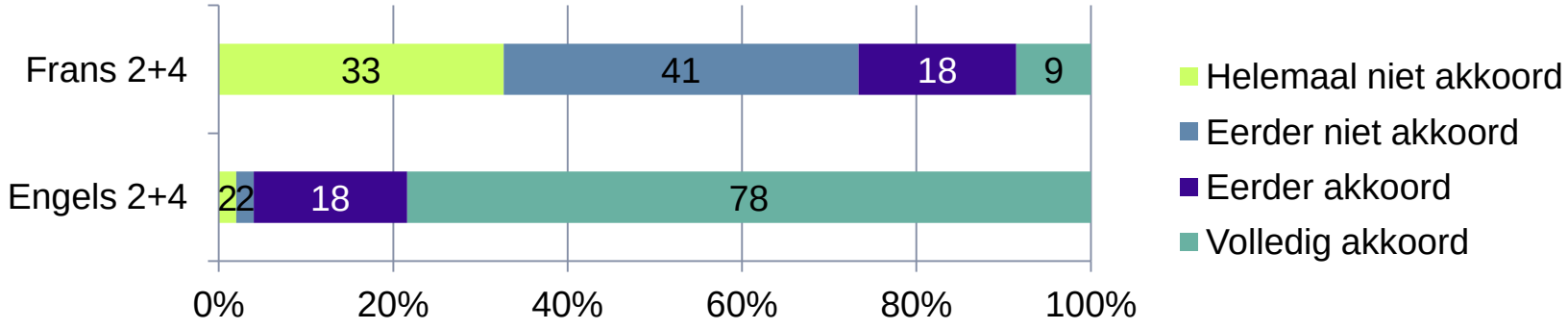

- Het Frans/Engels is een nuttige taal.

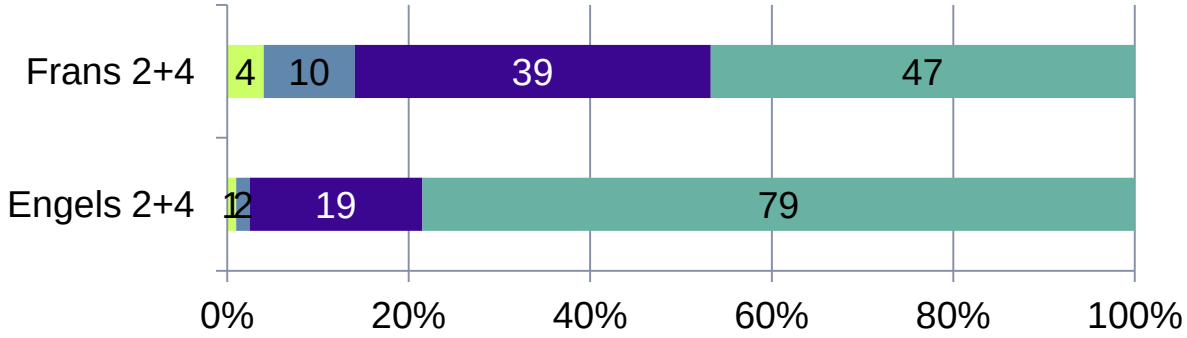

KU LEUVEN

Attitude t.o.v. de Franse taal en cultuur (3)

- Nut van Frans/Engels voor ontspanning

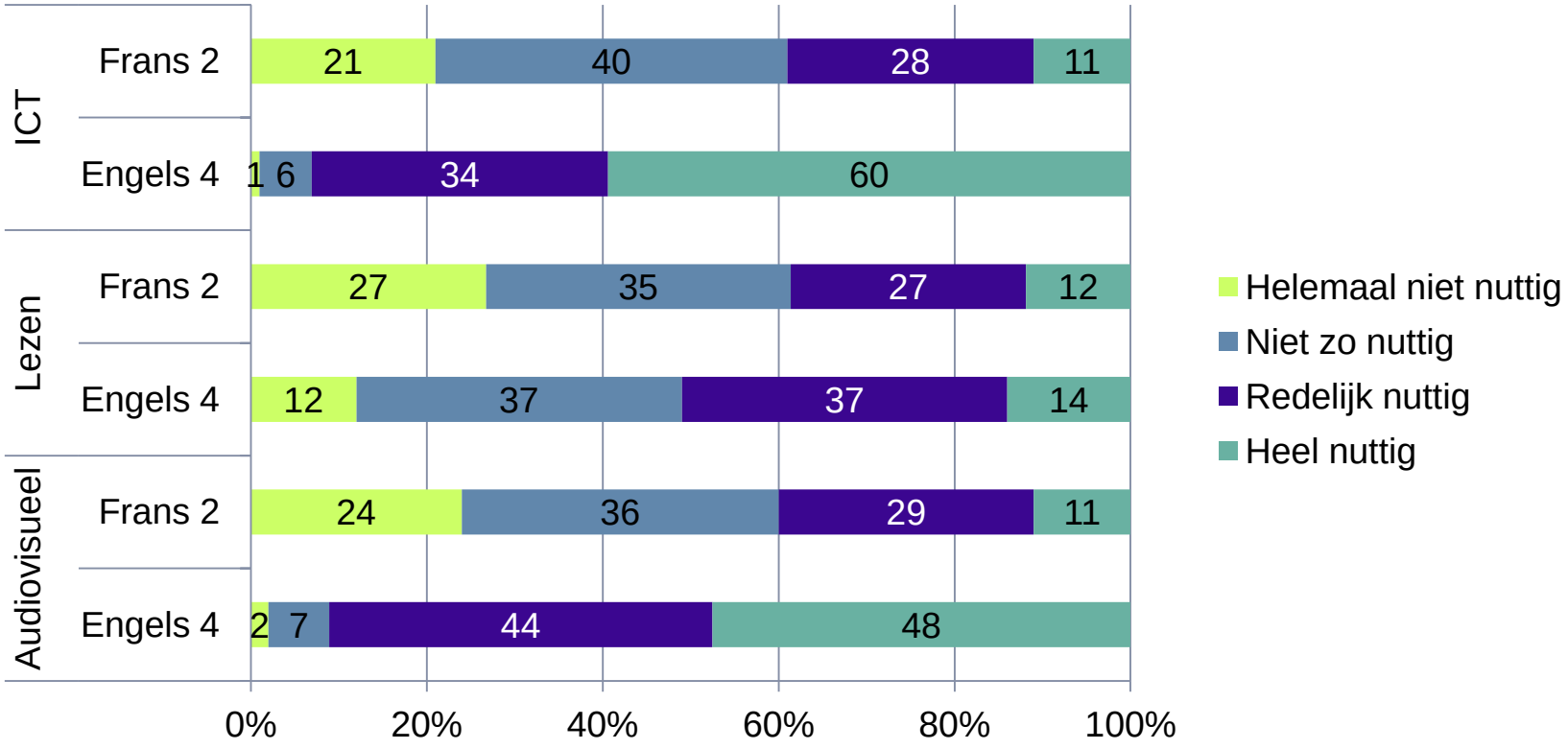

Attitude t.o.v. de Franse taal en cultuur (4)

- (Inter)persoonlijk nut van Frans/Engels

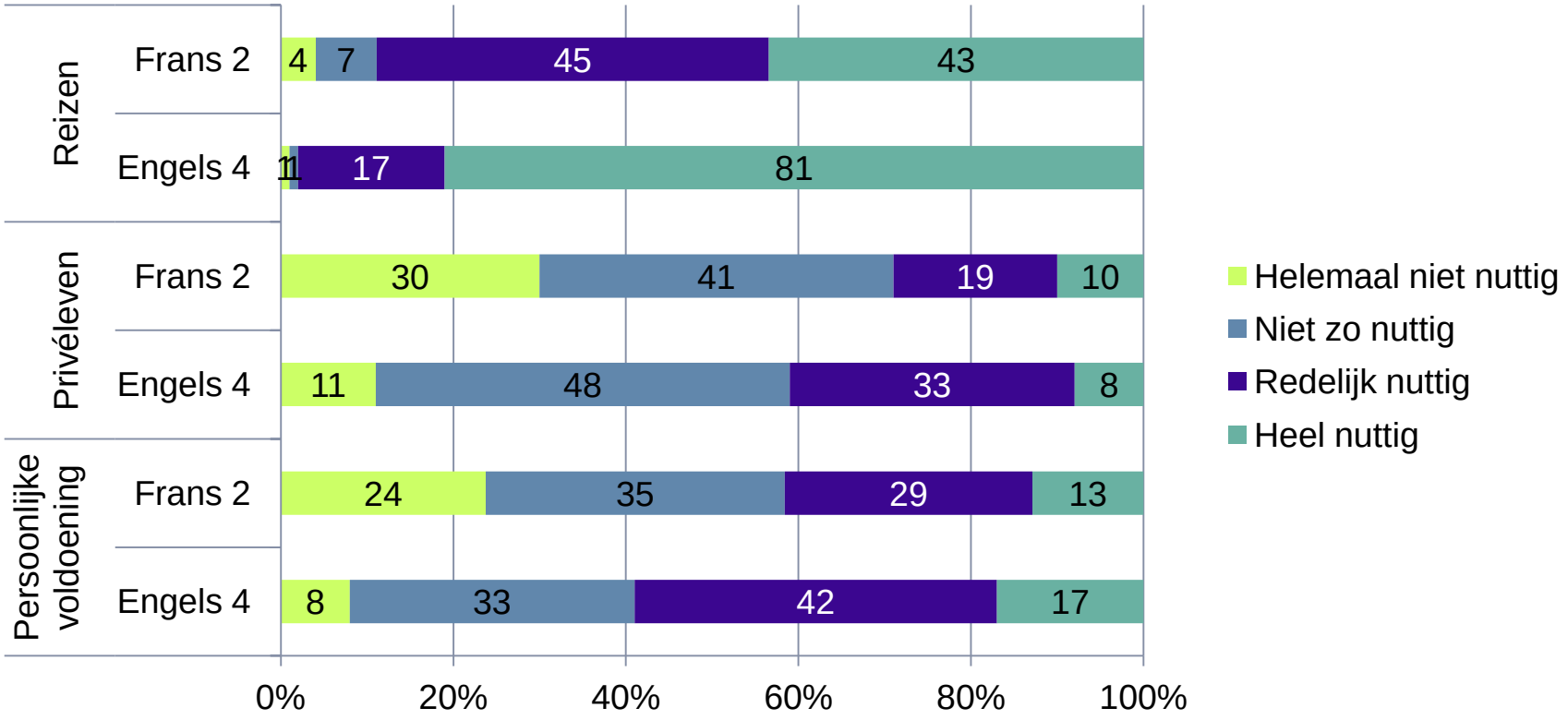

Attitude t.o.v. de Franse taal en cultuur (5)

- Nut van Frans/Engels voor tewerkstelling

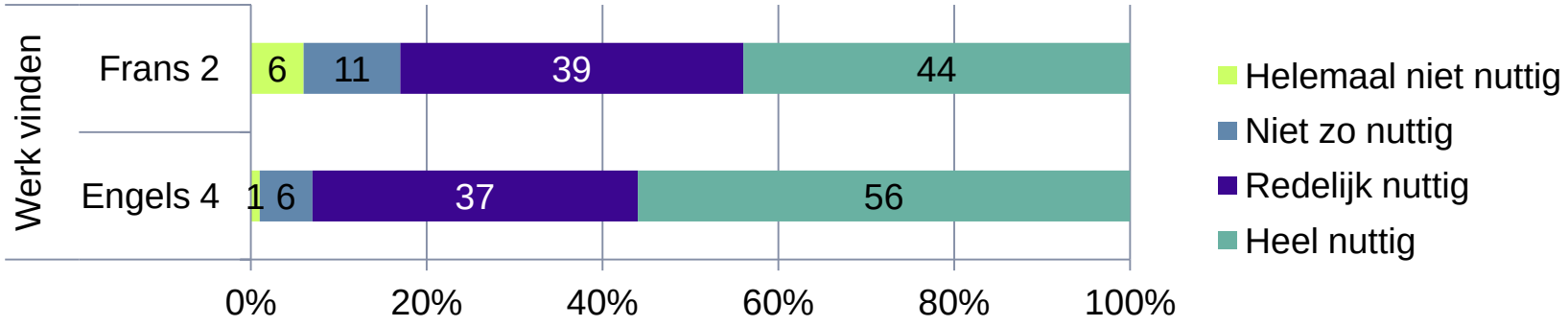

Frans en Engels in Belgische context (1)

- Ik vind dat elke Nederlandstalige Belg goed zou moeten zijn in Frans.

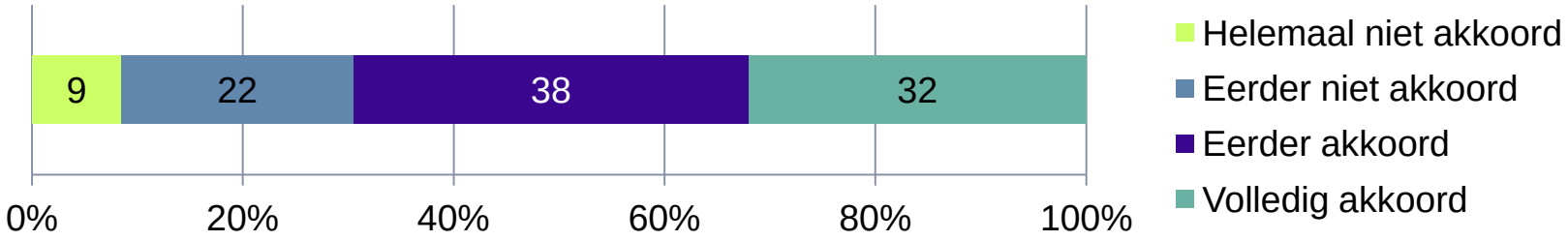

- Ik vind het goed dat het Frans bij ons als tweede taal wordt onderwezen.

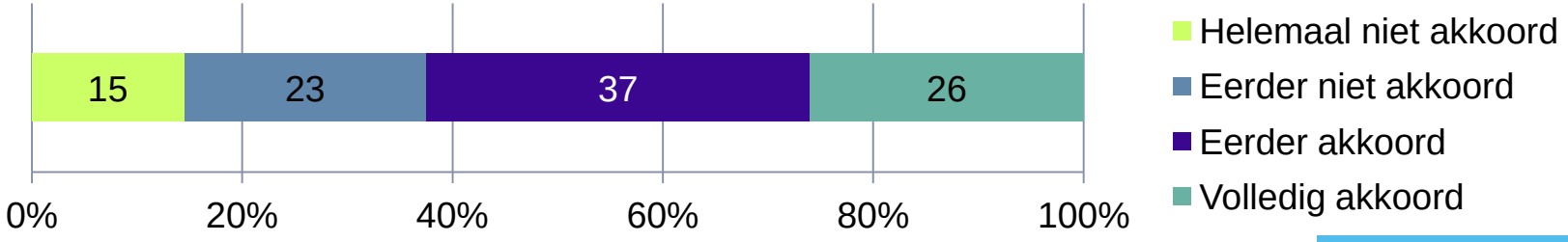

KU LEUVEN

Frans en Engels in Belgische context (2)

- In België is de kennis van het Frans even belangrijk als de kennis van het Engels.

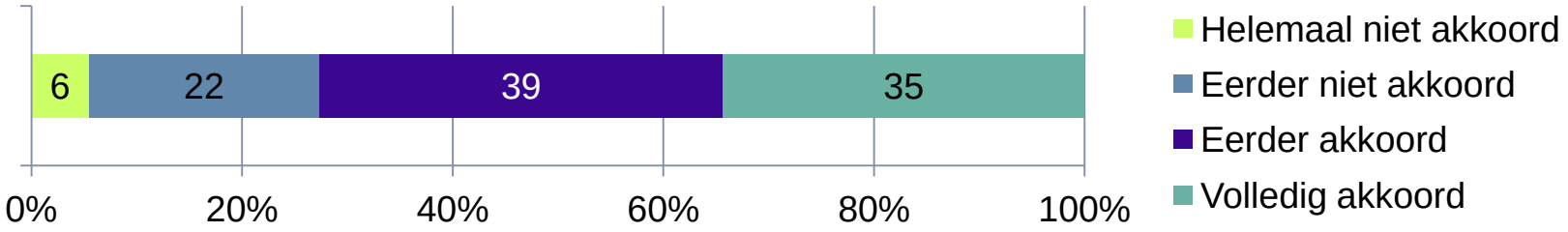

Expertbijdrage

Professor dr. Maarten Vansteenkiste,
Universiteit Gent

KU LEUVEN

Expertbijdrage

Professor dr. Mathea Simons,
Universiteit Antwerpen

KU LEUVEN

Stelling 4

Onze jongeren leren al zo veel Engels in hun dagelijkse leven dat we de lat eigenlijk hoger moeten leggen voor het Engels.

KU LEUVEN

Contact met mensen

- Hoe vaak gebruik je het Frans/Engels buiten de school-omgeving op de volgende manieren?

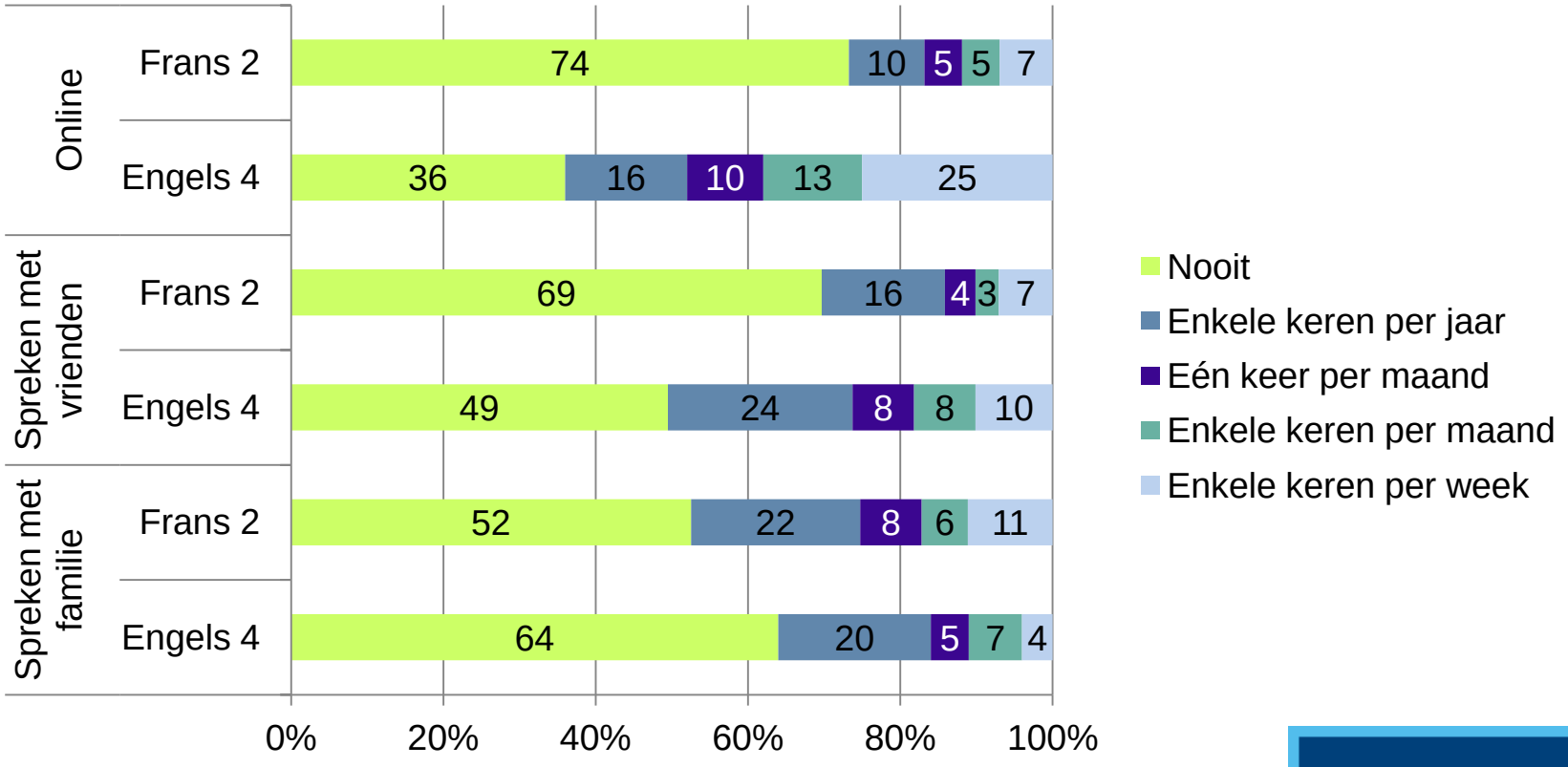

KU LEUVEN

Contact via de media (1)

- Hoe vaak kom je op de volgende manieren in contact met het Frans/Engels?

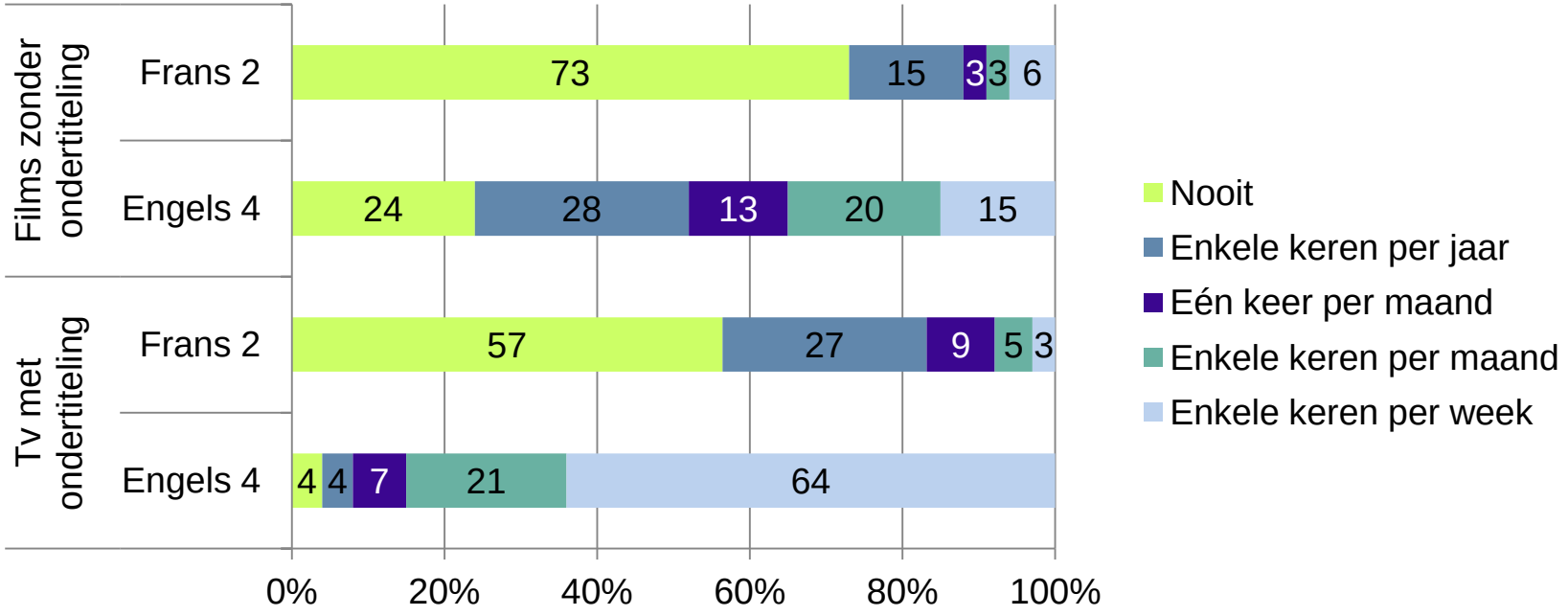

Contact via de media (2)

- Hoe vaak kom je op de volgende manieren in contact met het Frans/Engels?

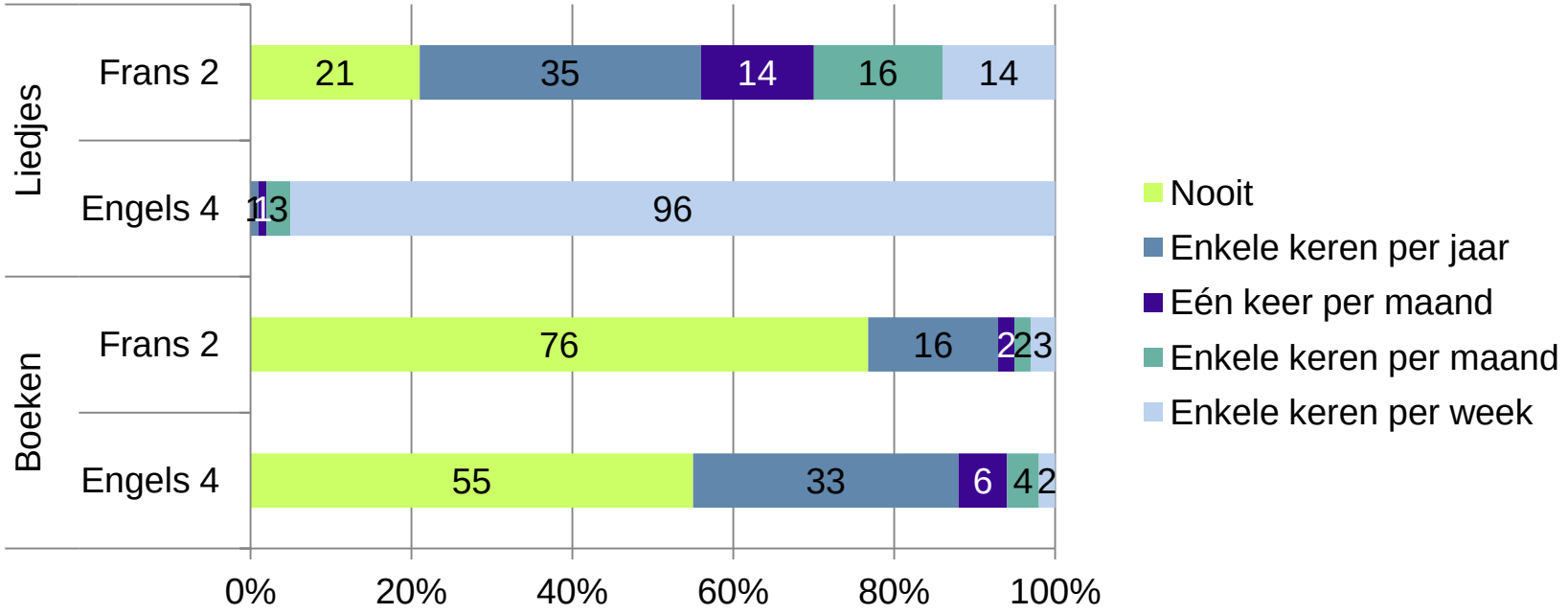

KU LEUVEN

Inschatting van de moeilijkheidsgraad

- Het Frans/Engels is een moeilijke taal om te leren.

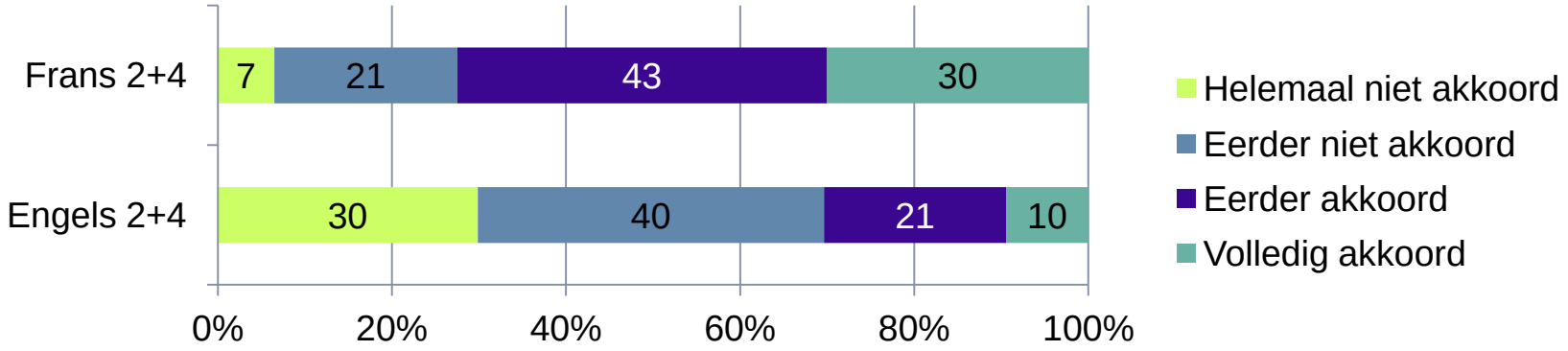

Oefenkansen aangrijpen

- Als ik mensen ontmoet die Frans/Engels praten, oefen ik mijn Frans/Engels door in het Frans/Engels te antwoorden.

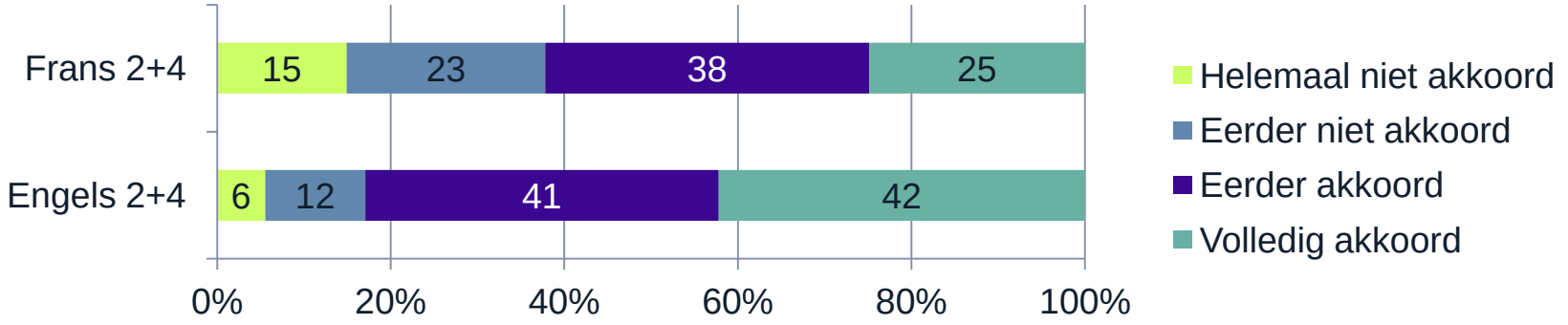

- Ik vermijd soms Frans/Engels te spreken omdat ik teveel fouten maak.

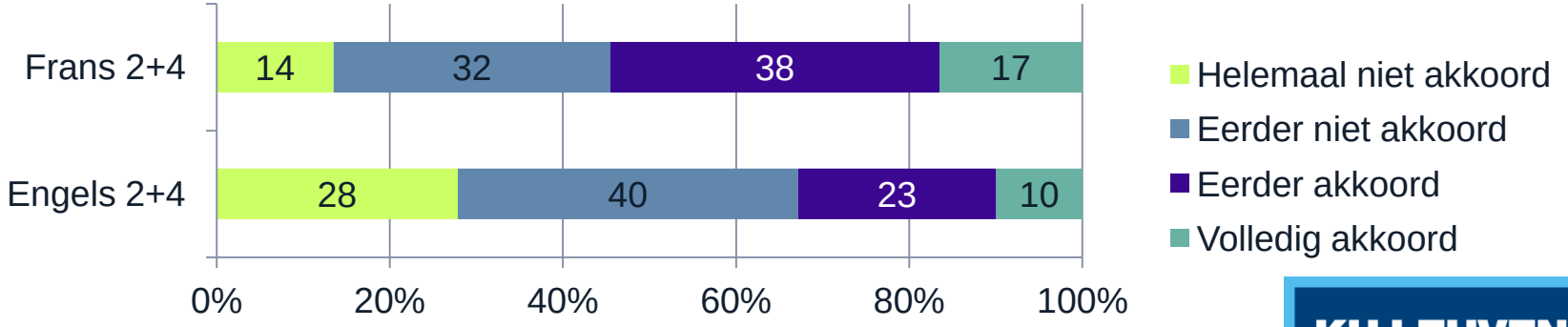

KU LEUVEN

Engels: resultaten per onderwijsvorm

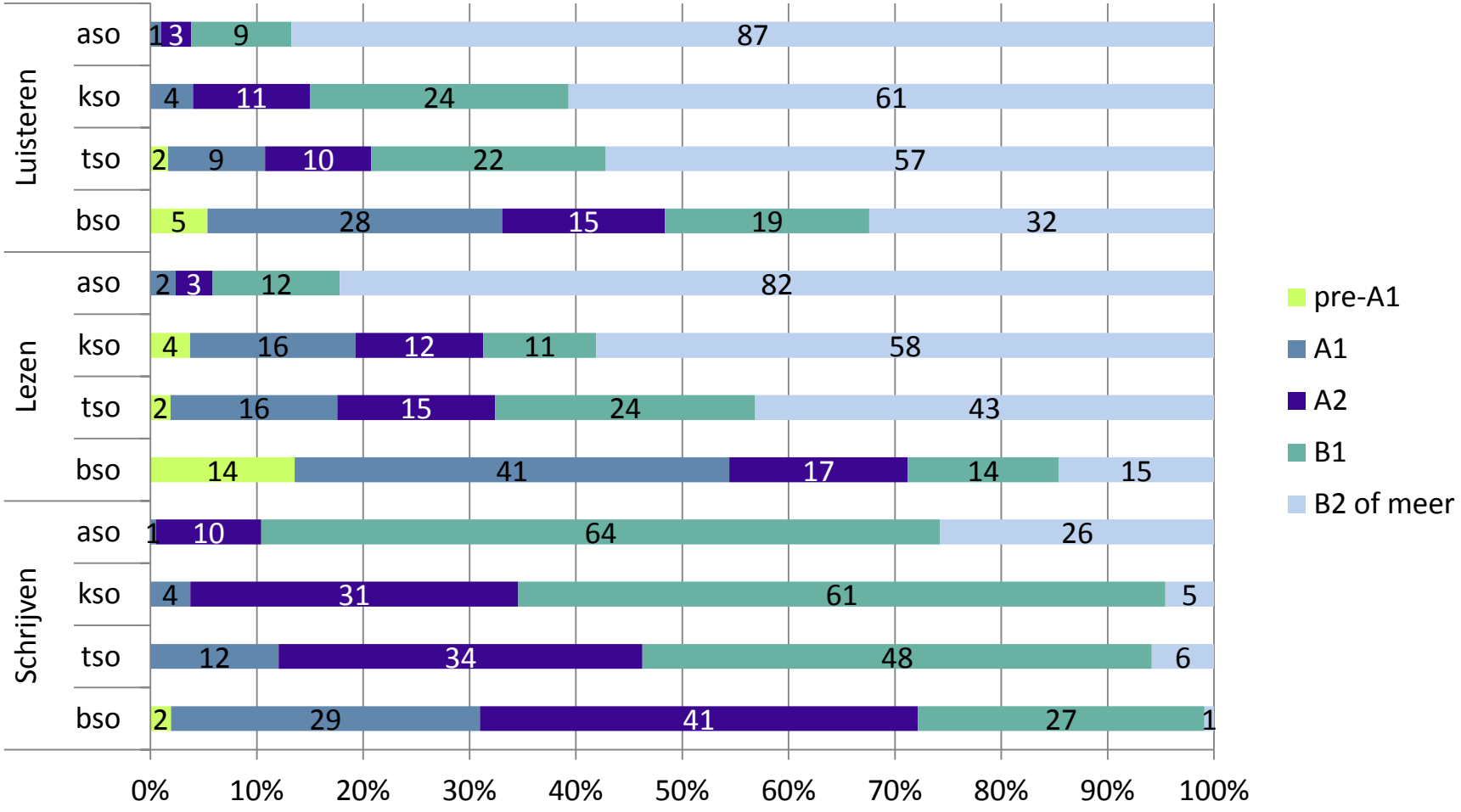

KU LEUVEN

Expertbijdrage

Dilys Vyncke,
Pedagogische begeleiding GO!
Johan Delbaere,
Pedagogische begeleiding VSKO

KU LEUVEN

Stelling 5

Om onze resultaten voor het Frans te kunnen opkrikken, is het noodzakelijk dat de Franse taalvaardigheid van de leerkrachten in het lager onderwijs verbetert.

KU LEUVEN

Start lessen Frans

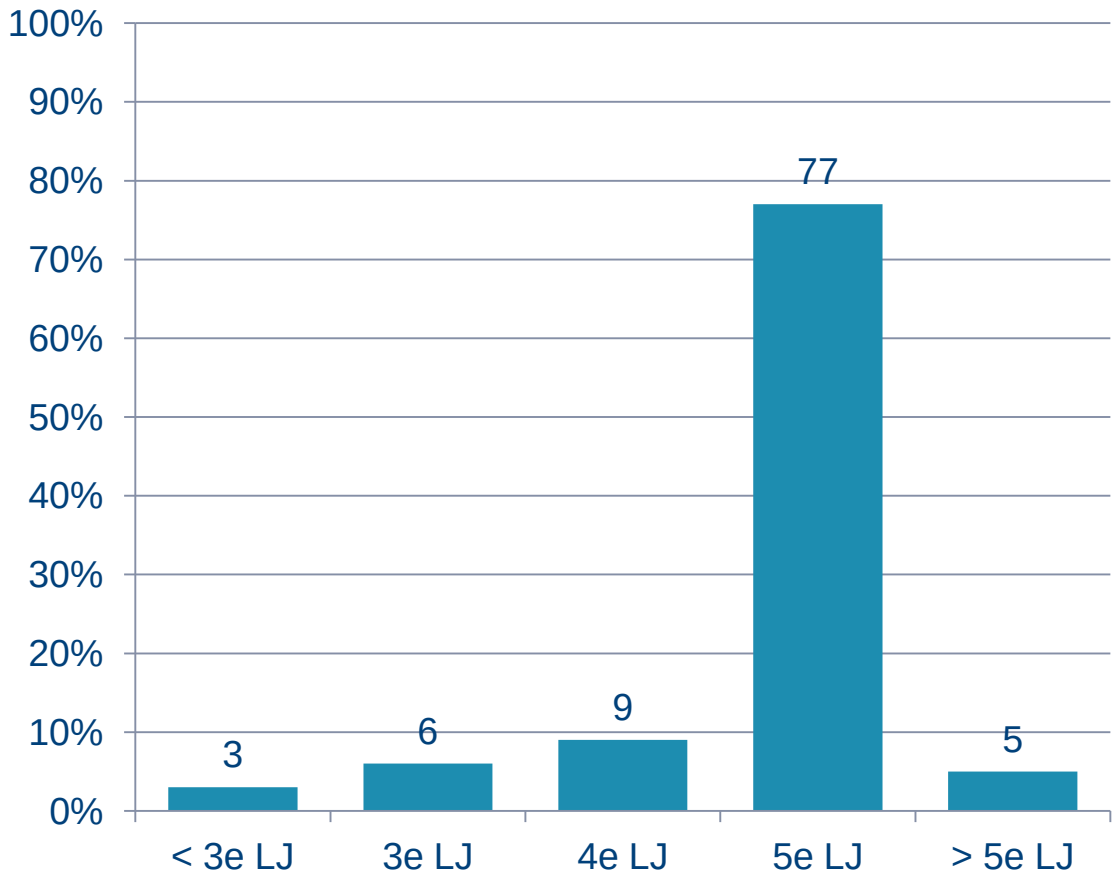

KU LEUVEN

Frans: resultaten per stroom

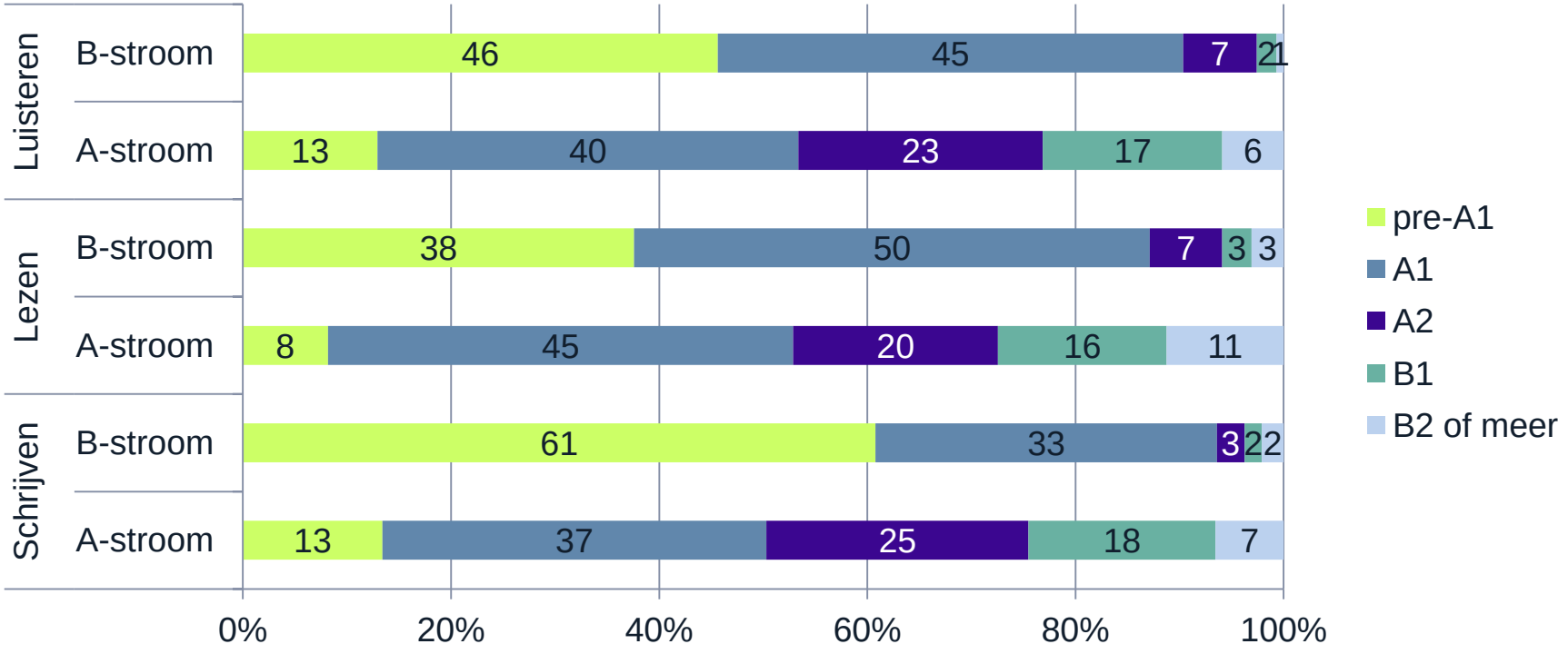

Expertbijdrage

Mevrouw Liesbeth Martens,
KHLeuven

Stelling 6

Het is nodig dat leerkrachten Engels meer inzetten op het schrijfonderwijs

KU LEUVEN

ERK-resultaten Engels per vaardigheid

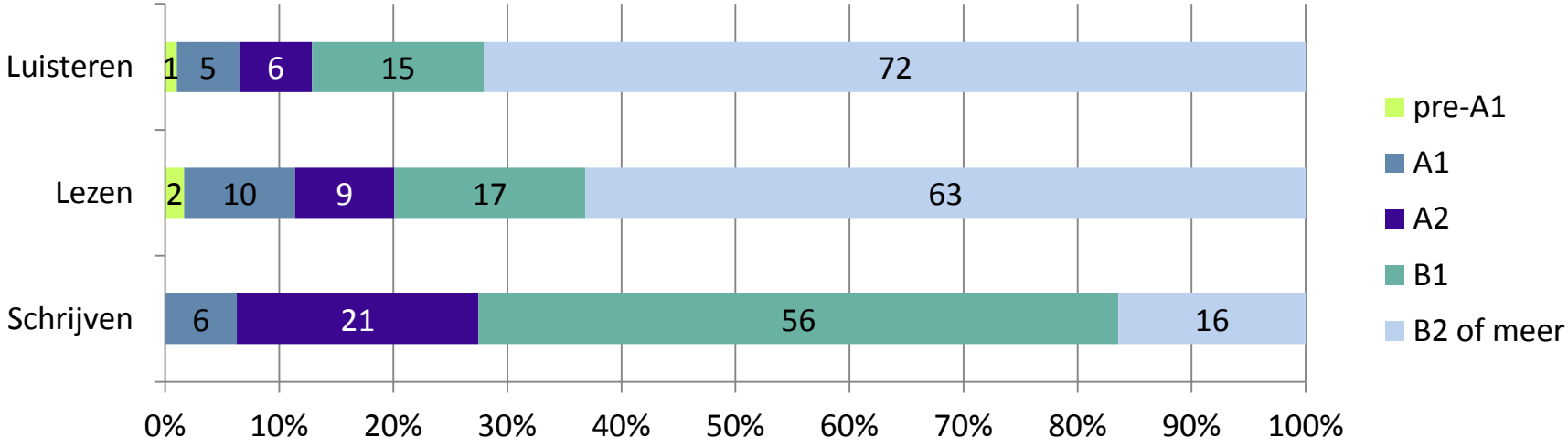

Resultaten voor schrijven per deelaspect

- Engels:

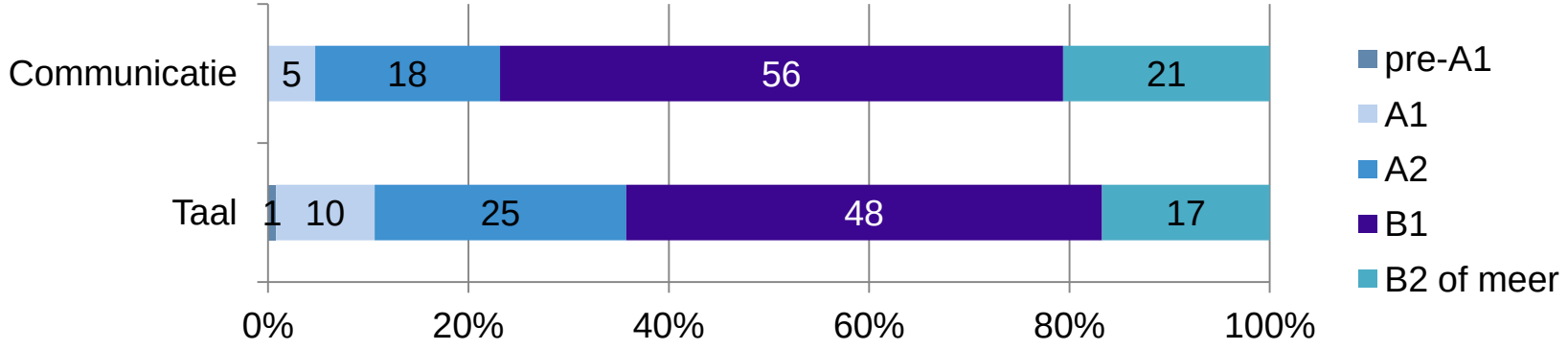

Moeilijkheidsgraad volgens de leerkrachten

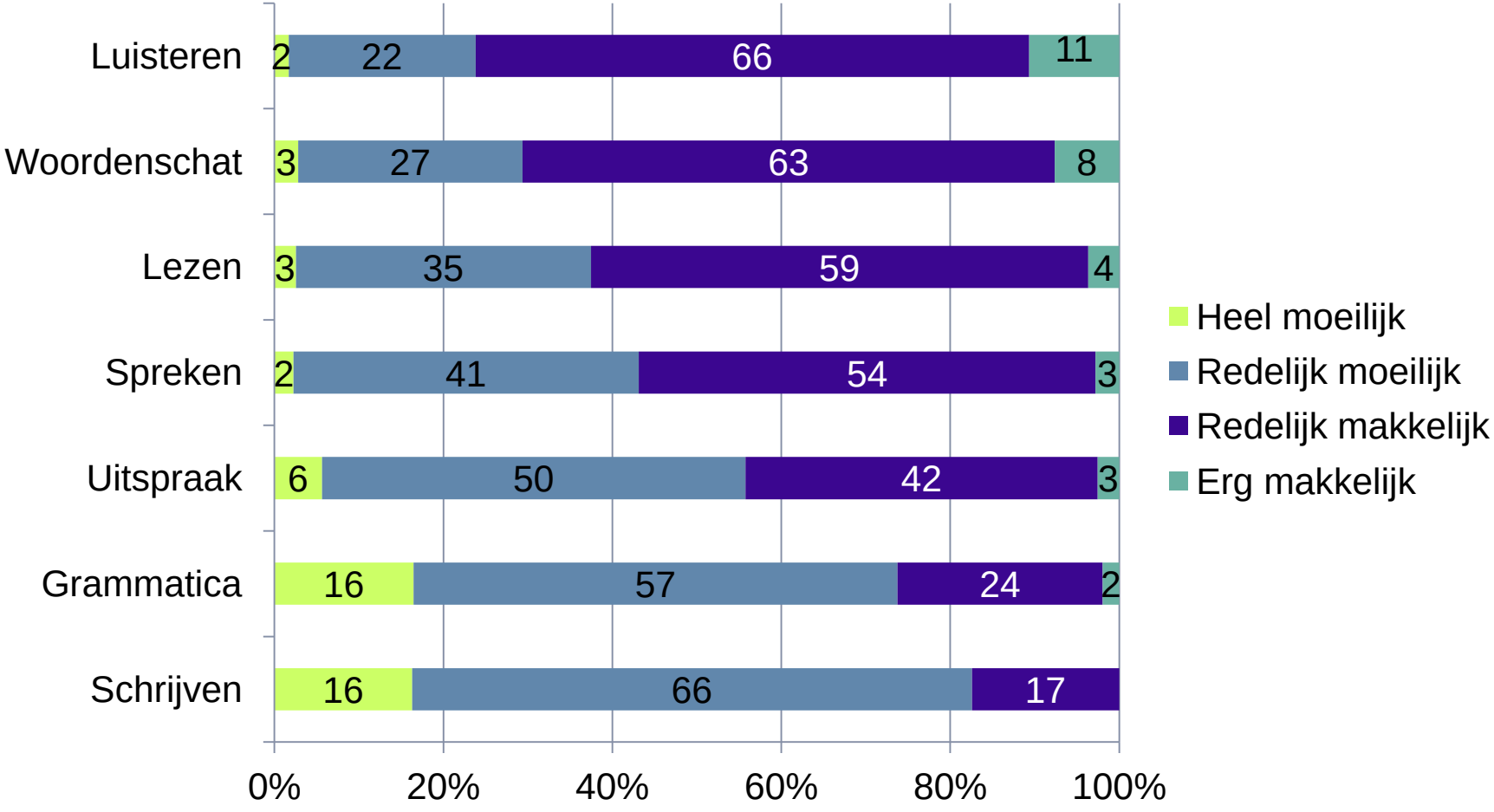

KU LEUVEN

Relatieve aandacht van de leerkrachten Engels voor de vaardigheden en kennisdomeinen

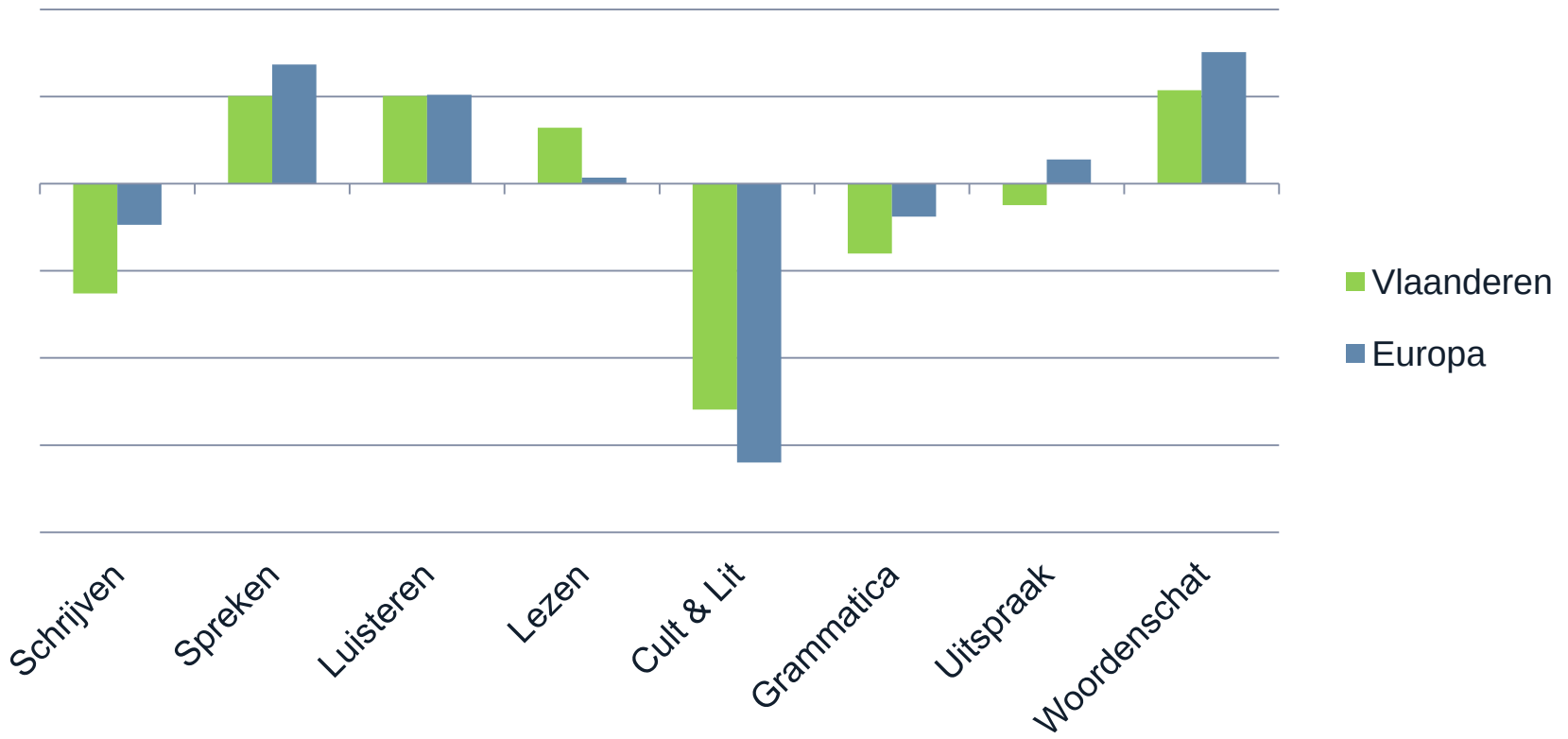

Expertbijdrage

De heer Johan Strobbe,
KULAK en KU Leuven

KU LEUVEN

Stelling 7

Het gemiddelde resultaat voor Frans ligt in de regio Brussel enkel hoger dan in Vlaanderen door de grotere proportie Franstalige leerlingen in het Brusselse.

‘Regio Brussel’

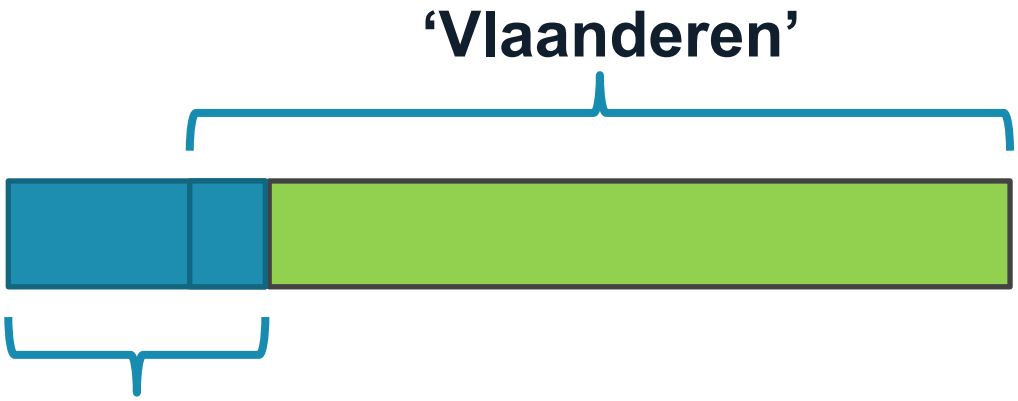

Vlaamse scholen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in de Rand rond Brussel, of in een Vlaamse gemeente met faciliteiten voor Franstaligen

Vlaamse scholen in de overige gemeenten van Vlaanderen

Resultaten voor Frans per regio

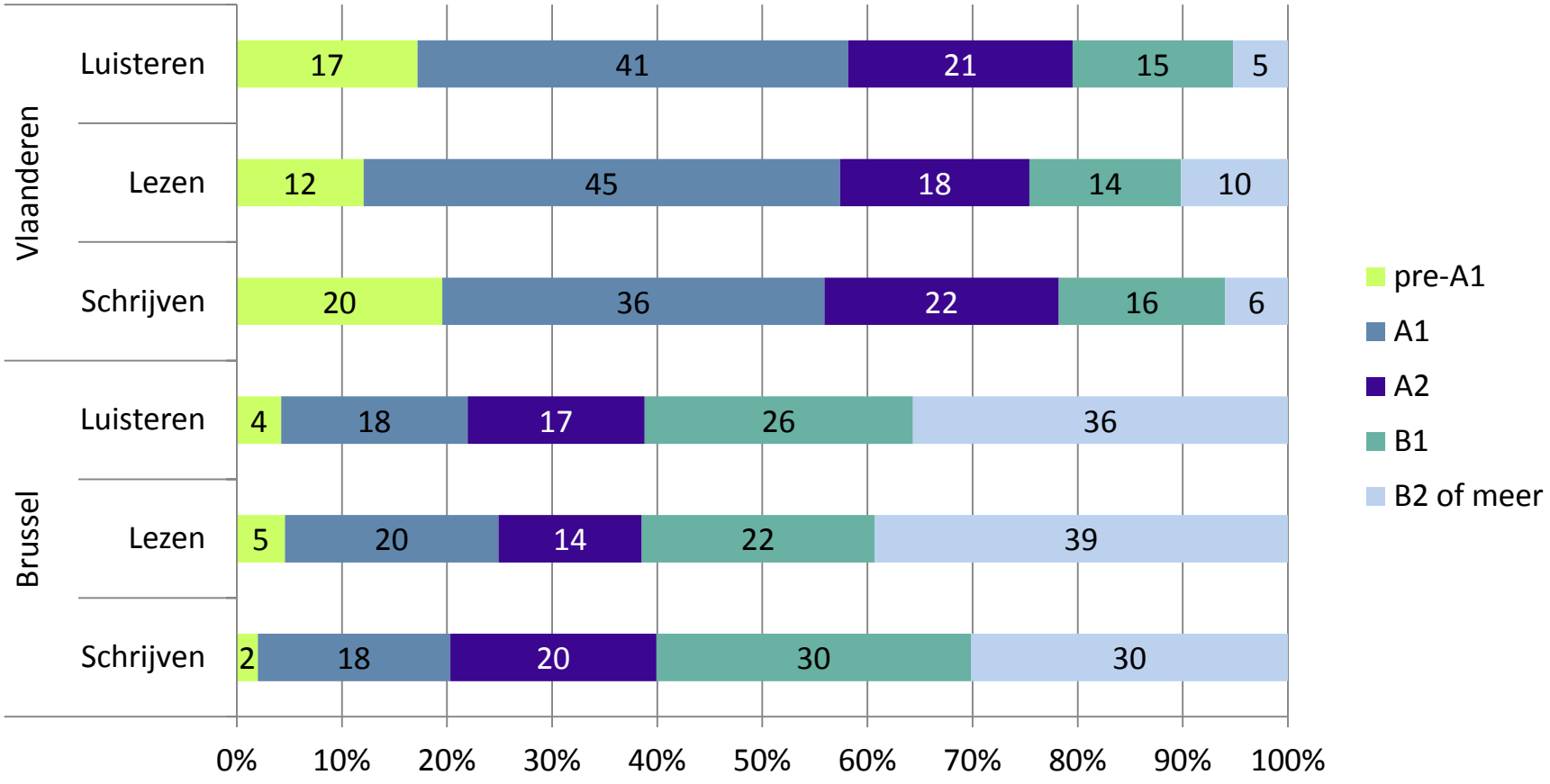

KU LEUVEN

Samenhang van de resultaten met de regio

	Frans			Engels		
	Lui	**Le**	**Schr**	**Lui**	**Le**	**Schr**
Effect ‘Regio Brussel’ in ruwe resultaten	+++	+++	+++	--		--
Effect ‘Regio Brussel’ na controle thuistaal	++	++	++			
Effect ‘Regio Brussel’ in nettomodel	++	++	++	-		
Effect ‘Regio Brussel’ na extra controle voor frequentie ‘taal spreken met vrienden’	+	+	+	-		
Effect ‘Regio Brussel’ na extra controle voor startleerjaar lessen Frans/Engels	+	+	+	-	-	-

KU LEUVEN

Taalachtergrond van de leerlingen

- Gebruik van de toetstaal thuis

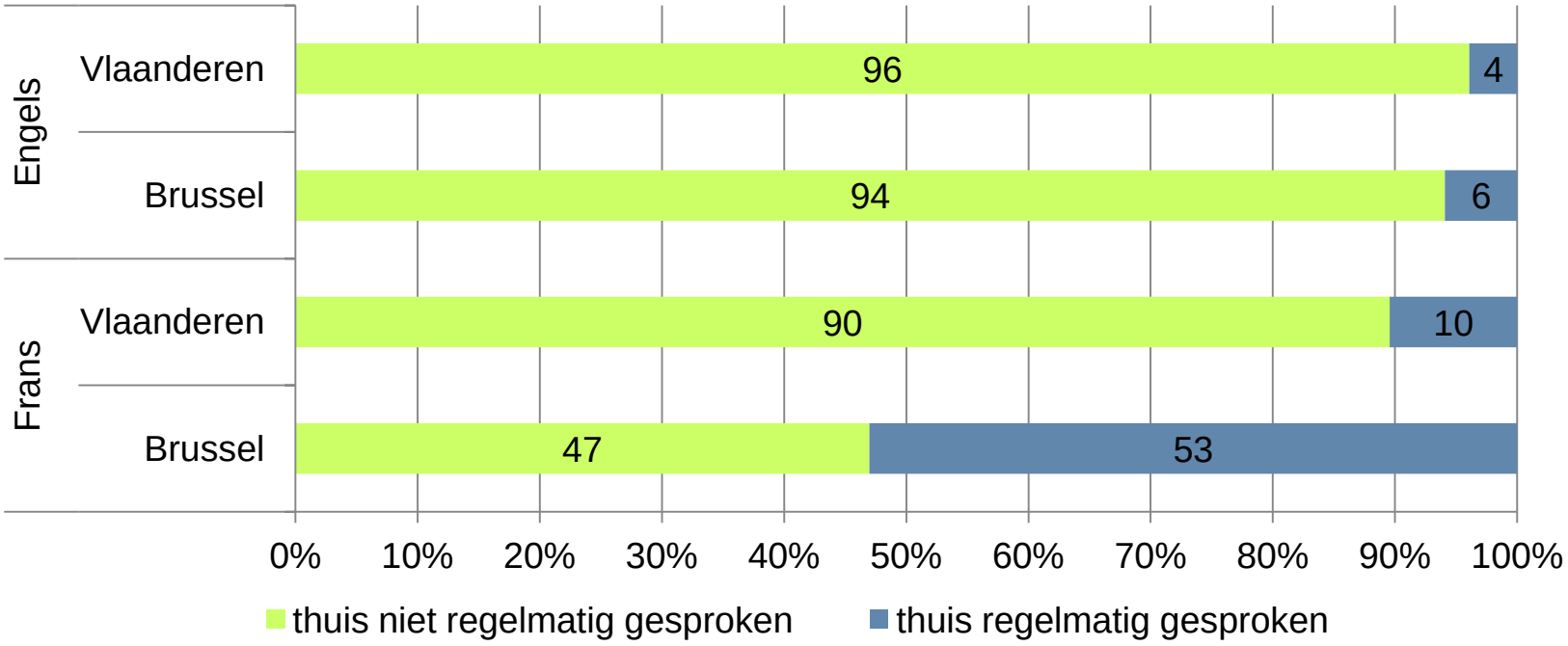

Taalachtergrond van de leerlingen (2)

- Thuistaal van leerlingen die deelnamen voor het Frans

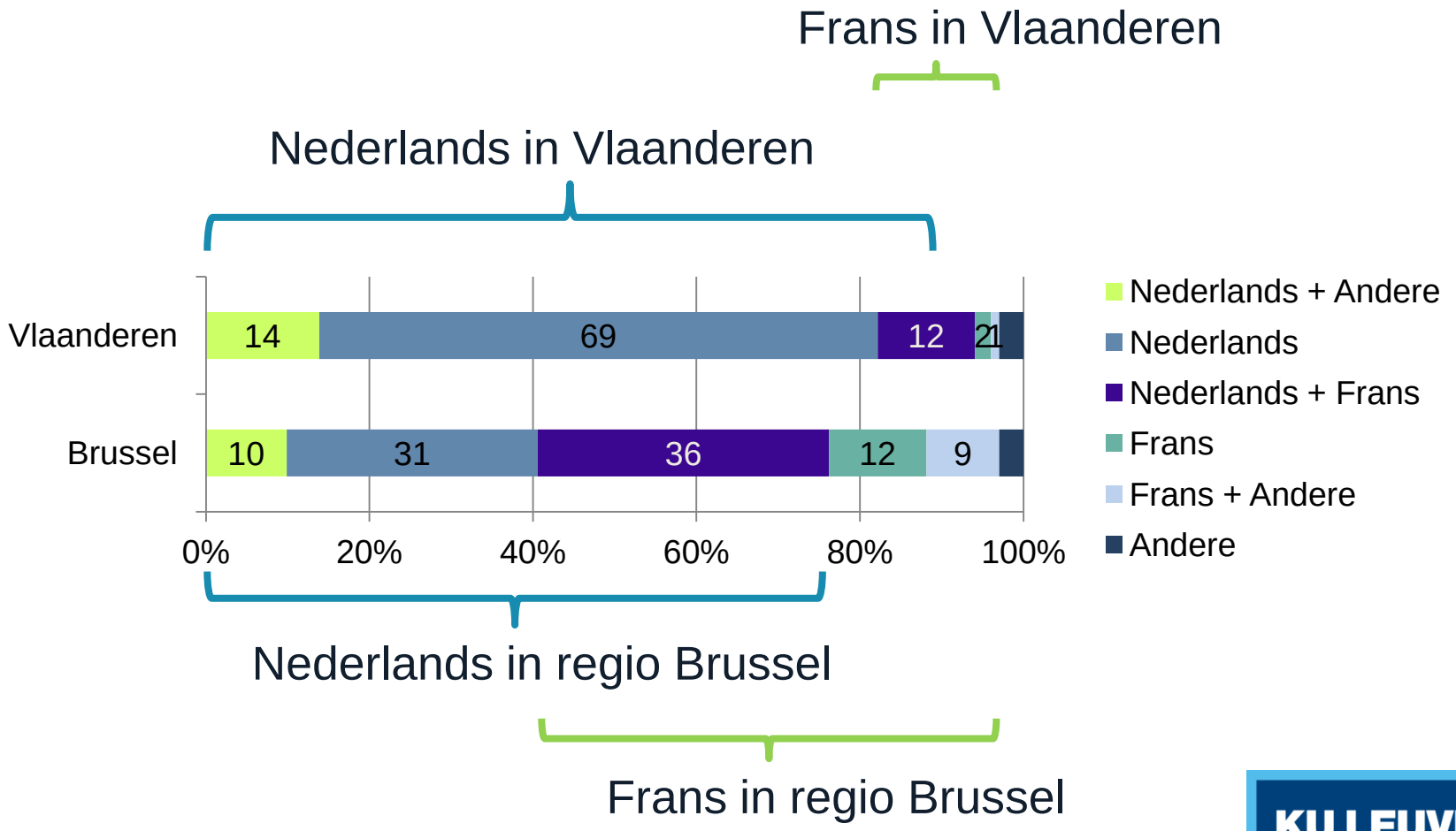

Samenhang van de resultaten met de regio

	Frans			Engels		
	Lui	**Le**	**Schr**	**Lui**	**Le**	**Schr**
Effect ‘Regio Brussel’ in ruwe resultaten	+++	+++	+++	--		--
Effect ‘Regio Brussel’ na controle thuistaal	++	++	++			
Effect ‘Regio Brussel’ in nettomodel	++	++	++	-		
Effect ‘Regio Brussel’ na extra controle voor frequentie ‘taal spreken met vrienden’	+	+	+	-		
Effect ‘Regio Brussel’ na extra controle voor startleerjaar lessen Frans/Engels	+	+	+	-	-	-

KU LEUVEN

Samenhang van de resultaten met de regio

	Frans			Engels		
	Lui	**Le**	**Schr**	**Lui**	**Le**	**Schr**
Effect ‘Regio Brussel’ in ruwe resultaten	+++	+++	+++	--		--
Effect ‘Regio Brussel’ na controle thuistaal	++	++	++			
Effect ‘Regio Brussel’ in nettomodel	++	++	++	-		
Effect ‘Regio Brussel’ na extra controle voor frequentie ‘taal spreken met vrienden’	+	+	+	-		
Effect ‘Regio Brussel’ na extra controle voor startleerjaar lessen Frans/Engels	+	+	+	-	-	-

KU LEUVEN

Contact met het **Frans** buiten de schoolomgeving

- Contacten met andere mensen

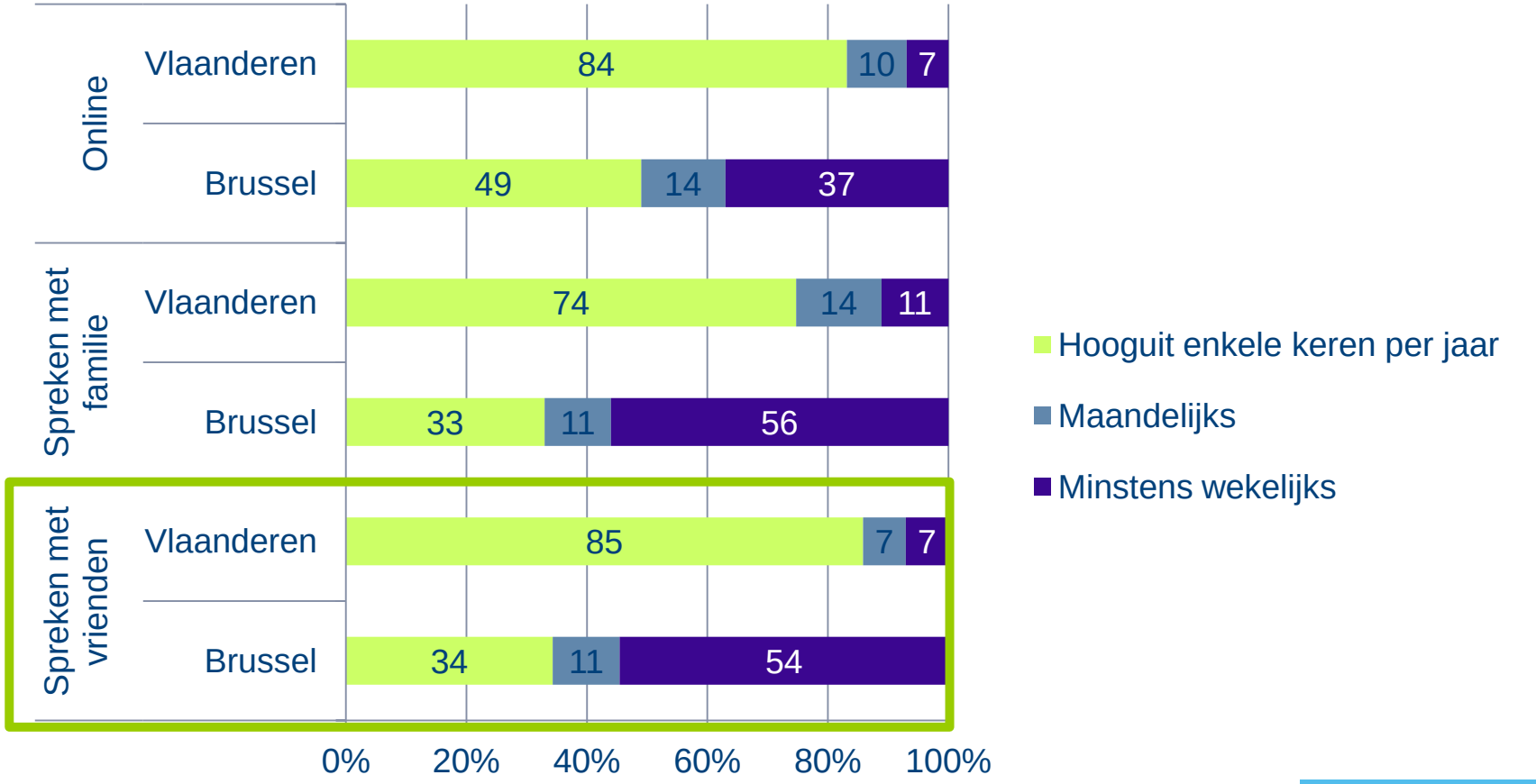

Contact met het **Engels** buiten de schoolomgeving

- Contacten met andere mensen

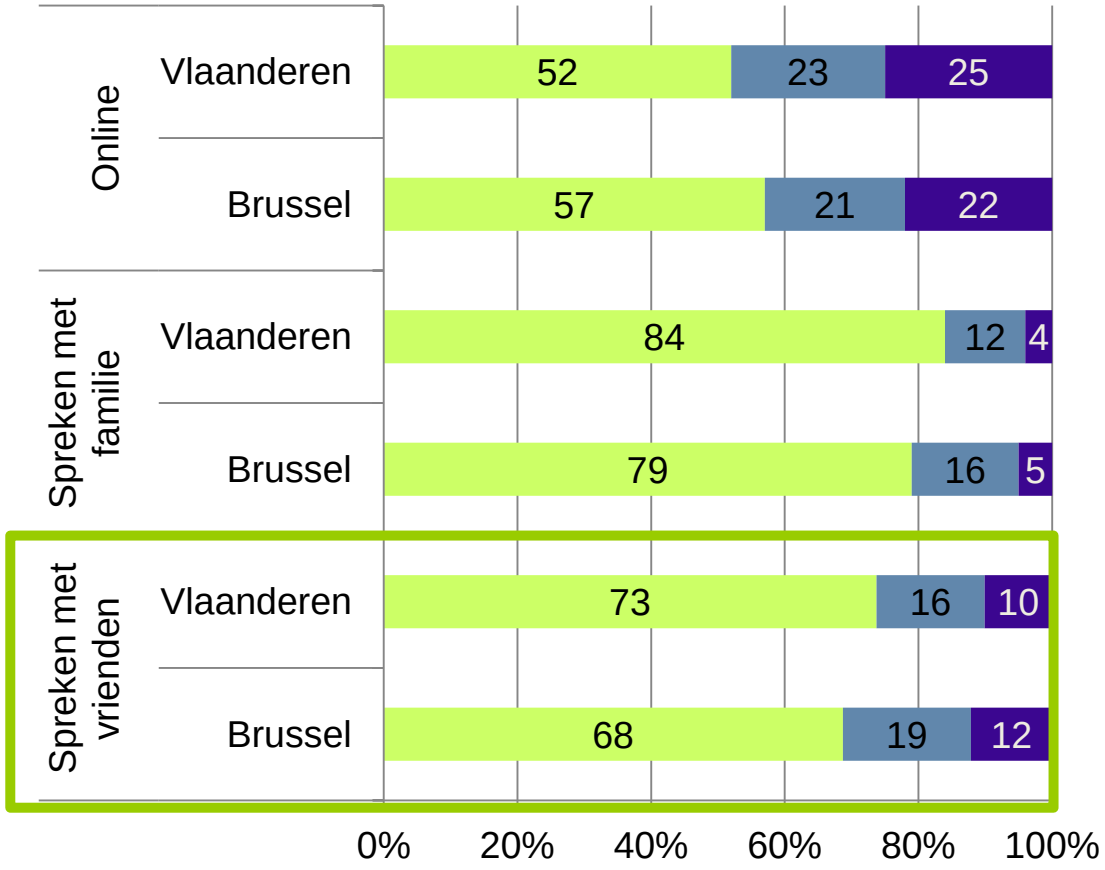

Contact met het Frans/Engels buiten de school

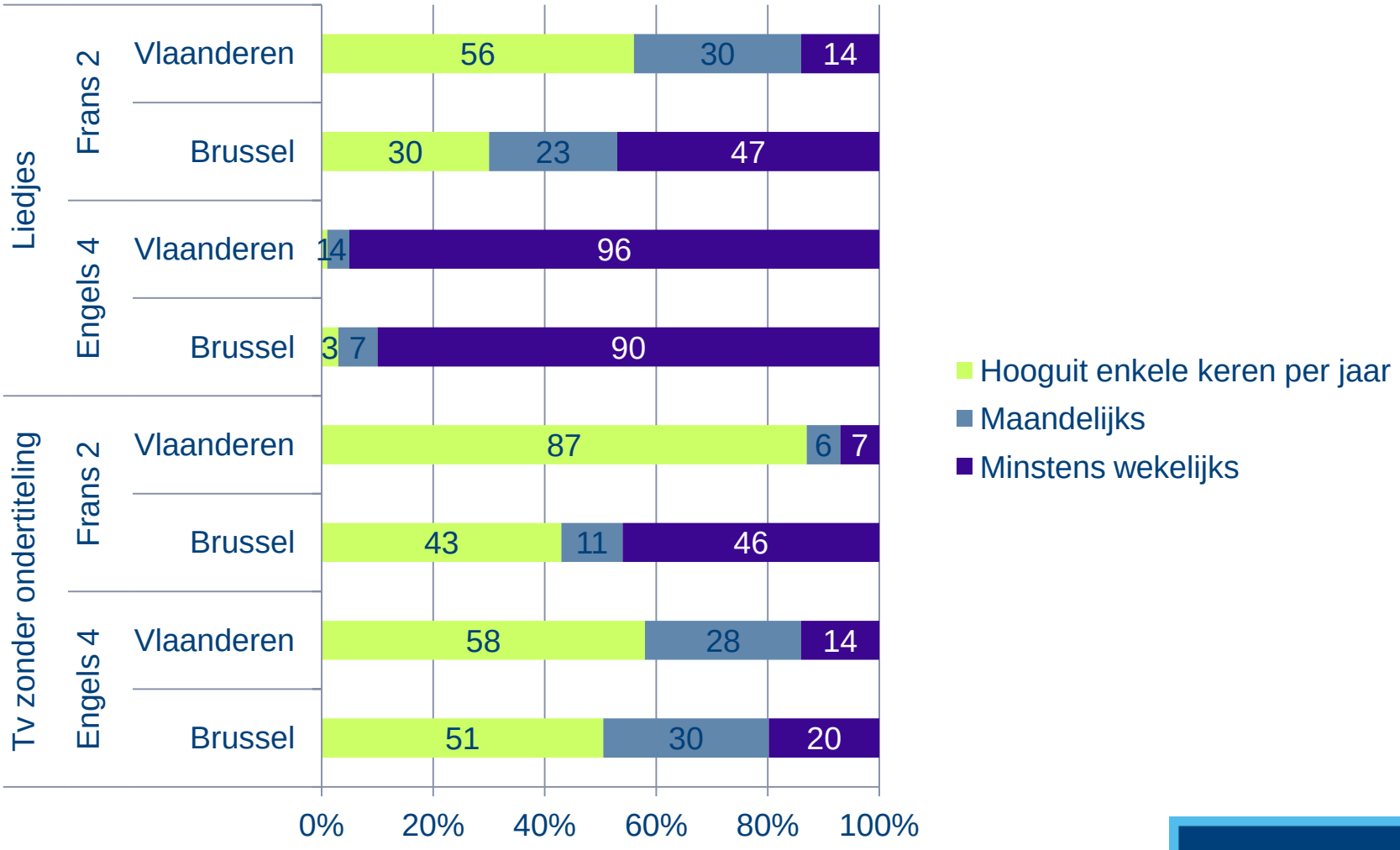

Samenhang van de resultaten met de regio

	Frans			Engels		
	Lui	**Le**	**Schr**	**Lui**	**Le**	**Schr**
Effect ‘Regio Brussel’ in ruwe resultaten	+++	+++	+++	--		--
Effect ‘Regio Brussel’ na controle thuistaal	++	++	++			
Effect ‘Regio Brussel’ in nettomodel	++	++	++	-		
Effect ‘Regio Brussel’ na extra controle voor frequentie ‘taal spreken met vrienden’	+	+	+	-		
Effect ‘Regio Brussel’ na extra controle voor startleerjaar lessen Frans/Engels	+	+	+	-	-	-

KU LEUVEN

Attitude t.o.v. het Frans (1)

- Het Frans is een moeilijke taal om te leren.

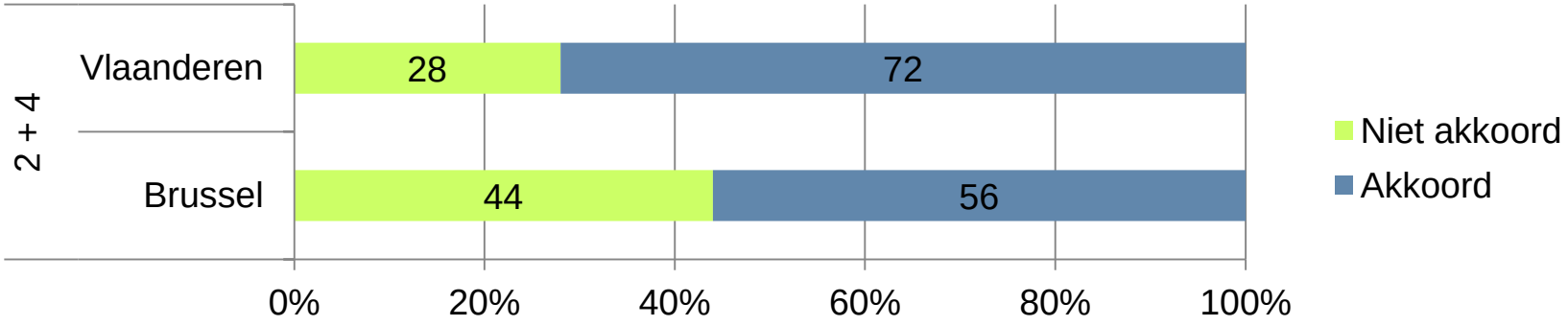

- Ik spreek graag Frans

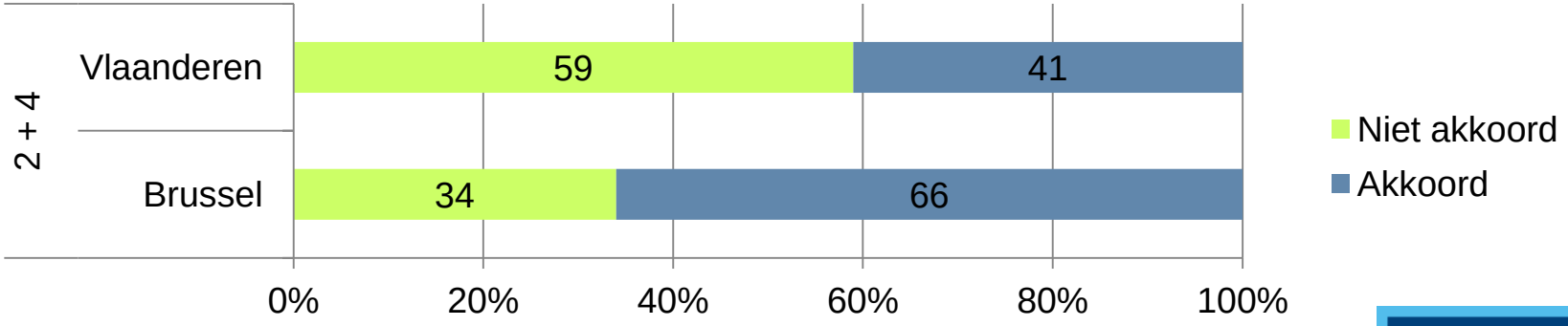

KU LEUVEN

Attitude t.o.v. het Frans

- Nut van het Frans

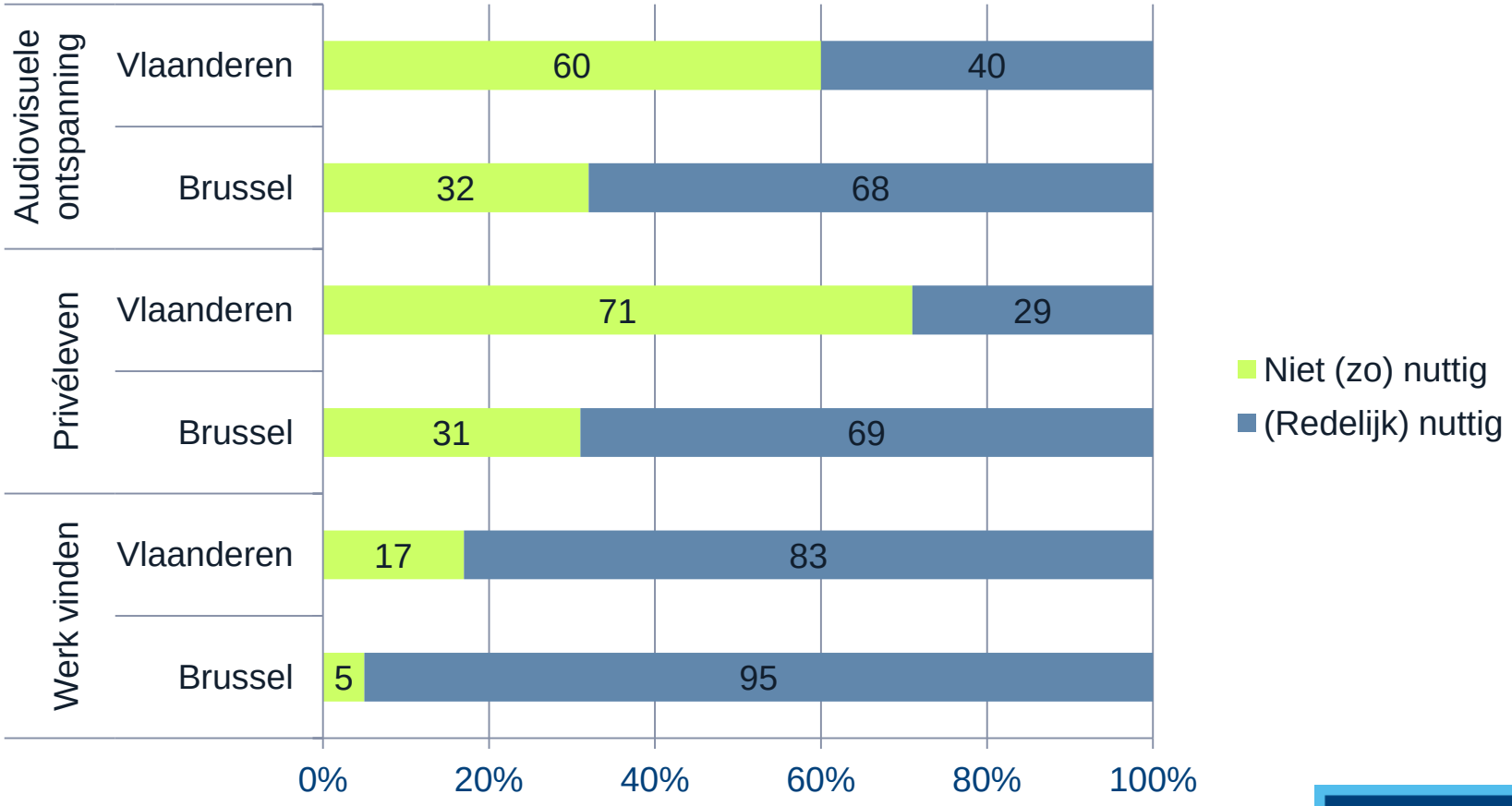

KU LEUVEN

Het Frans in de Belgische context

- Ik vind dat elke Nederlandstalige Belg goed zou moeten zijn in Frans.

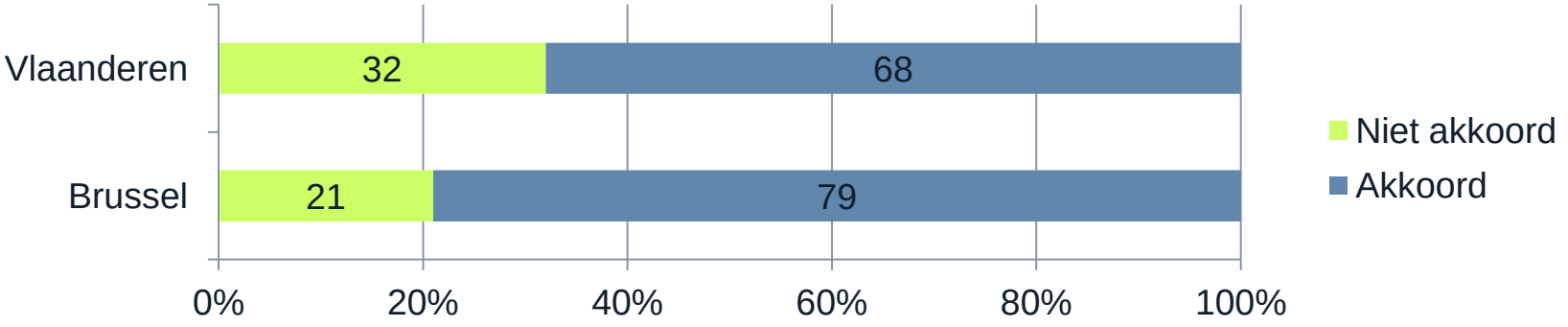

- Ik vind het goed dat het Frans bij ons als tweede taal wordt onderwezen.

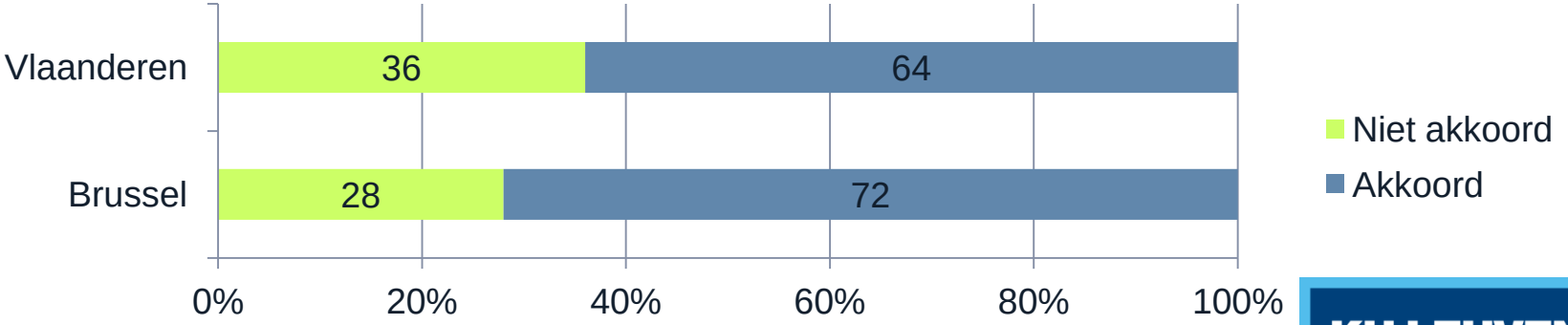

KU LEUVEN

Besluit

	Frans			Engels		
	Lui	Le	Schr	Lui	Le	Schr
Effect ‘Regio Brussel’ in ruwe resultaten	+++	+++	+++	--		--
Effect ‘Regio Brussel’ na controle thuistaal	++	++	++			
Effect ‘Regio Brussel’ in nettomodel	++	++	++	-		
Effect ‘Regio Brussel’ na extra controle voor frequentie ‘taal spreken met vrienden’	+	+	+	-		
Effect ‘Regio Brussel’ na extra controle voor startleerjaar lessen Frans/Engels	+	+	+	-	-	-

Het gemiddelde resultaat voor Frans ligt in de regio Brussel hoger dan in Vlaanderen, maar dit is NIET enkel door de grotere proportie Franstalige leerlingen in het Brusselse.

KU LEUVEN

Expertbijdrage

Professor dr. Piet Van de Craen,
Vrije Universiteit Brussel

KU LEUVEN

Slotwoord

KU LEUVEN

KU LEUVEN

Dank voor uw aandacht

www.ond.vlaanderen.be
www.eslc-vlaanderen.be